

PELAN ANTIRASUAH KELANTAN

KELANTAN
ANTI-CORRUPTION PLAN
(KACP)

2020 - 2024

PELAN ANTIRASUAH KELANTAN

KELANTAN ANTI-CORRUPTION PLAN
(KACP)

2020 - 2024

SIDANG PENGARANG

PELAN ANTIRASUAH KELANTAN
KELANTAN ANTI -CORRUPTION PLAN
(KACP)

Diterbitkan Oleh :
BAHAGIAN INTEGRITI DAN TADBIR URUS
PEJABAT SETIAUSAHA KERAJAAN NEGERI KELANTAN
ARAS 2, MABNA-MBI (BLOK 8)
KOMPLEKS KOTA DARULNAIM
15503 KOTA BHARU, KELANTAN

No. Telefon : 09-7481957 samb. 8232
Emel : bitu@kelantan.gov.my
Laman Web : www.kelantan.gov.my

PENASIHAT

YB. Dato' Kaya Setia
Dato' Nazran bin Muhammad
Setiausaha Kerajaan Kelantan

PERUNDING

SURUHANJAYA PENCEGAHAN RASUAH MALAYSIA, PUTRAJAYA

Pn. Sarimah binti Sulaiman
Pn. Hamidah binti Azizi
Pn. Sorfina Izzati binti Mohd Said
Pn. Ku Syazwani binti Ku Azmi

KETUA EDITOR

Tuan Hj. Mohd Zaki bin Yusoff
Pengarah Bahagian Integriti dan Tadbir Urus

EDITOR

En. Wan Muhammad Hazam bin Wan Hassan
Bahagian Integriti dan Tadbir Urus

Pn. Azah binti Mohamad
Bahagian Integriti dan Tadbir Urus

Pn. Norhasliza binti Sukeri
Bahagian Integriti dan Tadbir Urus

Bidang Keutamaan - Tadbir Urus Politik
En. Wan Fahazil bin Wan Mohamad Jaffar
Unit Perancang Ekonomi Negeri (UPEN)

Bidang Keutamaan - Pentadbiran Sektor Awam
Pn. Siti Shahida binti Arifin
Bahagian Pengurusan Sumber Manusia

Bidang Keutamaan - Perolehan Awam
En. Mohd Rosli bin Mohamed
Perbendaharaan Negeri Kelantan

Bidang Keutamaan - Perundangan dan Kehakiman Syariah
Tn. Norhasney Ridhwan bin Hassan
Jabatan Kehakiman Syariah Negeri Kelantan

Bidang Keutamaan - Penguatkuasaan Undang-Undang
Pn. Wan Aminatul Aisyah binti Kamaruddin
Pejabat Pengarah Tanah dan Galian Negeri Kelantan

Bidang Keutamaan - Tadbir Urus Korporat
Pn. Paridah binti Yaacob
Perbadanan Kemajuan Iktisad Negeri Kelantan

Amanat YAB Ustaz Dato' Bentara Kanan Menteri Besar Kelantan	i
Perutusan YB Dato' Kaya Setia Setiausaha Kerajaan Kelantan	ii
Pernyataan Komitmen Pengurusan Tertinggi	iii
Jawatankuasa Induk Pembangunan Pelan Antirasuah Kelantan	iv
BAB 1 - PENGENALAN	
Latarbelakang	2
Visi, Misi, Matlamat dan Strategi KACP	3
Nilai Teras	4
Polisi Antirasuah, Polisi Hadiah dan Polisi Pemberi Maklumat	5
BAB 2 - ISU DAN CABARAN	
Senario Rasuah dan Salahlaku Integriti	7
Isu Dan Cabaran Utama yang dihadapi dalam Menangani Rasuah dan Salah Laku Integriti	8
Pelaksanaan Pemantapan Pencegahan Rasuah dan Salah Laku Integriti	9
Analisis Persekitaran dan Penilaian Risiko	10
Bidang-Bidang Berisiko	11
BAB 3 - MEMPERKASAKAN USAHA PENCEGAHAN RASUAH	
Pelan Antirasuah Kelantan	13
Keperluan Kerangka KACP	14
Kerangka KACP 2020-2024	15
Analisis Ke Atas Maklumat Tohmahan Rasuah dan Salah Laku Integriti	16
Analisis Kuadran	17
Keutamaan Strategi	18
Bidang Keutamaan :	
i. Bidang Keutamaan Pentadbiran Sektor Awam	21
ii. Bidang Keutamaan Perolehan Awam	26
iii. Bidang Keutamaan Penguatkuasaan Undang-Undang	29
iv. Bidang Keutamaan Tadbir Urus Korporat	32
v. Bidang Keutamaan Tadbir Urus Politik	34
vi. Bidang Keutamaan Perundangan dan Kehakiman Syariah	37
BAB 4 - TADBIR URUS	
Mekanisme Pelaksanaan dan Pemantauan	42
Mekanisme Penyelarasan dan Penilaian	43
BAB 5 - KESIMPULAN	44
Sorotan Memoir	
Penghargaan	
Singkatan	

AMANAT YAB USTAZ DATO' BENTARA KANAN MENTERI BESAR KELANTAN

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى أَشْرَفِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ
فرمان الله سبحانه وتعالى:

Firman Allah yang bermaksud :

وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبُطْلِ وَتُدْخُلُوا بِهَا إِلَى الْحُكَّامِ لِتَأْكُلُوا فَرِيقًا مِنْ أَمْوَالِ النَّاسِ بِالْإِثْمِ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ

“Dan janganlah kamu makan (atau mengambil) harta (orang-orang lain) diantara kamu dengan jalan yang salah, dan jangan pula kamu menghulurkan harta kamu (memberi rasuah) kepada hakim-hakim kerana hendak memakan (atau mengambil) sebahagian dari harta manusia dengan (berbuat) dosa, padahal kamu mengetahui (salahnya).” (Surah al-Baqarah:188)

Alhamdulillah, bersyukur ke hadrat Allah SWT di atas anugerah rahmat dan nikmatNya kepada kita sekalian. Dalam suasana aman dan harmoni, kita diberi taufiq dan hidayah untuk terus berkhidmat kepada negeri dan rakyat di bumi Kelantan ini dengan menjulang Dasar Membangun Bersama Islam kearah merealisasi tonggak Keberkatan, Kemakmuran dan Kebajikan.

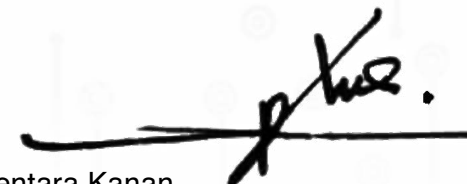
Pelan Antirasuah Kelantan 2020-2024 (KACP) bakal menjadi rujukan dalam melaksanakan tadbir urus terbaik di setiap Jabatan dan Agensi Kerajaan Negeri. Pelan perancangan 5 tahun ini memberi gambaran yang jelas mengenai komitmen Kerajaan Negeri dalam membanteras gejala rasuah, penyelewengan dan salah guna kuasa dikalangan Penjawat Awam Negeri. Inilah hasrat kita bersama untuk mencapai Visi Ke Arah Pentadbiran Negeri Kelantanyang Berintegriti dan Bebas Rasuah menjelang tahun 2024 berpaksikan kepada konsep 'Ubudiyah, Mas'uliyah dan Itqan.

Saya juga mengharapkan semua Penjawat Awam Negeri Kelantan akan memberikan sepenuh komitmen dalam memastikan pelaksanaan setiap inisiatif yang telah dirancang dalam KACP 2020-2024 kerana sebagai penjawat awam, nilai etika, jati diri dan integrity yang tinggi adalah perkara utama yang perlu kita sama-sama hayati dan amalkan.

Saya percaya usaha kearah pemantauan pelaksanaan semua inisiatif akan dibuat dengan rapi malahan usaha kearah penambahbaikan diharap sentiasa dilakukan secara berterusan bagi memastikan penyampaian perkhidmatan awam yang lebih berkesan kepada masyarakat.

Saya menyeru semua pihak khususnya penjawat awam negeri Kelantan, untuk berganding bahu bagi menjadikan negeri ini sentiasa bebas daripada amalan rasuah, salah guna kuasa dan penyelewengan serta akan berkhidmat dengan penuh berintegriti.

Sekian.

Dato' Bentara Kanan
Ustaz Dato' Haji Ahmad bin Yakob, S.J.M.K, D.J.M.K (Kelantan)
Menteri Besar Kelantan

“Pelan perancangan 5 tahun ini memberi gambaran yang jelas mengenai komitmen Kerajaan Negeri dalam membanteras gejala rasuah, penyelewengan dan salah guna kuasa di kalangan penjawat awam Negeri. Inilah hasrat kita bersama untuk mencapai Visi Ke Arah Pentadbiran Negeri Kelantan yang Berintegriti dan Bebas Rasuah”

PERUTUSAN YANG BERHORMAT DATO' KAYA SETIA SETIAUSAHA KERAJAAN KELANTAN

Assalamualaikum Warahmatullahi Wabarakatuh dan Salam Sejahtera.

Syukur ke hadrat Allah SWT kerana dengan limpah dan kurniaNya jua, Pelan Antirasuah Kelantan atau "Kelantan Anti-Corruption Plan (KACP) 2020-2024 yang komprehensif khusus untuk pentadbiran Kerajaan Negeri Kelantan telah berjaya dihasilkan.

Selari dengan hasrat YAB Perdana Menteri yang inginkan Malaysia dikenali dengan integritinya, bukan kerana rasuahnya, Kerajaan Negeri Kelantan komited mendukung aspirasi tersebut bagi memastikan Kelantan menjadi sebuah negeri yang bebas rasuah. Justeru, Pelan KACP 2020-2024 dibangunkan secara kolektif sebagai platform yang kukuh ke arah usaha membudayakan integriti di kalangan warga penjawat awam negeri Kelantan dalam penyampaian perkhidmatan kepada masyarakat.

KACP telah menetapkan enam (6) strategi utama untuk dilaksanakan. Strategi tersebut adalah memperkukuhkan profesionalisme dan kecekapan penyampaian perkhidmatan awam negeri Kelantan, mempertingkatkan keberkesanan dan ketelusan perolehan awam, meningkatkan kredibiliti agensi penguatkuasaan undang-undang, memperkasakan tadbir urus baik dalam entiti korporat, memperkasakan kebertanggungjawaban dan integriti politik serta mempertingkat kredibiliti sistem perundangan dan kehakiman syariah.

Diharap Pelan KACP ini dapat dilaksanakan sepenuhnya dan menjadi panduan ke arah melaksanakan agenda integriti dalam organisasi secara holistik. Sedemikian, diharapkan warga penjawat awam negeri Kelantan dapat memahami, menghayati, dan membudayakan integriti seterusnya, menghindarkan diri dari terjebak dengan salah laku yang bertentangan dengan tatakelakuan penjawat awam.

Sesungguhnya menjadi tanggungjawab setiap penjawat awam negeri Kelantan untuk bersama-sama menjayakan pelaksanaan pelan ini dan sekalung penghargaan diucapkan kepada semua pihak yang terlibat dalam proses membangunkan Pelan KACP ini. Semoga usaha murni ini dapat membentuk negara, penjawat awam dan masyarakat yang berintegriti, disanjung tinggi seterusnya dihormati di mata dunia.

Sekian.

Dato' Kaya Setia
Dato' Nazran bin Muhammad, S.P.S.K (Kelantan)
Setiausaha Kerajaan Kelantan

"Diharapkan warga penjawat awam negeri Kelantan dapat memahami, menghayati, dan membudayakan integriti seterusnya, menghindarkan diri dari terjebak dengan salah laku yang bertentangan dengan tatakelakuan penjawat awam"

PERNYATAAN KOMITMEN PENGURUSAN TERTINGGI

Pelan Antirasuah Kelantan, Kelantan Anti-corruption Plan (KACP) 2020-2024 dibangunkan selaras dengan penggubalan Pelan Antirasuah Nasional atau lebih dikenali sebagai "National Anti-Corruption Plan (NACP) 2019-2023" yang telah dilancarkan pada 29 Januari 2019 oleh YAB Tun Dr Mahathir Mohamad, Perdana Menteri Malaysia.

Kerangka pelan ini adalah hasil daripada perbincangan yang dijalankan di peringkat Jawatankuasa enam (6) bidang keutamaan Pelan Antirasuah Kelantan dan melibatkan pelbagai jabatan/agensi negeri Kelantan untuk membangunkan pelan yang lengkap meliputi semua aspek yang berkait rapat dengan pentadbiran Kerajaan Negeri Kelantan. Kerjasama semua pihak yang terlibat bersama pemegang taruh dalam membudayakan integriti merupakan gambaran komitmen yang tinggi demi menjayakan aspirasi Kerajaan Negeri Kelantan.

Penghasilan KACP ini juga telah mendapat sokongan dan bantuan daripada Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia (SPRM), Polis Diraja Malaysia, Biro Pengaduan Awam dan Jabatan Audit Negara dalam menyediakan maklumat dan statistik yang diperlukan. Justeru itu, setiap intipati KACP telah pun mengambil kira senario dan punca permasalahan rasuah di jabatan/agensi negeri Kelantan daripada dalaman mahupun luaran.

Maka, Pengurusan Tertinggi Kerajaan Negeri Kelantan berjanji dan komited dalam membudayakan amalan integriti dalam penyampaian perkhidmatan melalui pematuhan terhadap undang-undang, peraturan dan arahan yang berkuatkuasa serta pengamalan nilai-nilai baik. Dengan langkah ini, kepercayaan dan keyakinan di kalangan rakyat terhadap perkhidmatan Kerajaan negeri Kelantan akan meningkat.

Semoga dengan inisiatif ini diharapkan mampu mengatasi kelemahan integriti dan tadbir urus jabatan/agensi negeri Kelantan serta Pelan KACP ini akan menjadi rujukan dan panduan bagi semua jabatan/agensi untuk membangunkan Pelan Antirasuah Organisasi (OACP) masing-masing.

JAWATANKUASA INDUK PEMBANGUNAN PELAN ANTIRASUAH KELANTAN 2020-2024

PENASIHAT

YAB. Ustaz Dato' Bentara Kanan
Dato' Haji Ahmad bin Yakob
Menteri Besar Kelantan

PENGERUSI

YB. Dato' Kaya Setia Dato' Nazran bin Mohamed
Setiausaha Kerajaan Kelantan

TIMBALAN PENGERUSI

YM. Dato' Haji Tengku Azmi bin Tengku Jaafar
Timbalan Setiausaha Kerajaan (Pengurusan) Merangkap
Pengerusi Jawatankuasa Bidang Keutamaan Pentadbiran Sektor Awam

SETIAUSAHA

YBrs. Tuan Haji Mohd Zaki bin Yusoff
Pengarah Bahagian Integriti dan Tadbir Urus

AHLI

YB. Dato' Ahmad Robert bin Abd Rahim
Pegawai Kewangan Negeri Kelantan Merangkap
Pengerusi Jawatankuasa Bidang Keutamaan Perolehan Awam

YM. Tengku Kaya Perkasa
Dato' Dr. Tengku Mohamed Faziharudean bin Tengku Feissal
Timbalan Setiausaha Kerajaan (Pembangunan) Merangkap
Pengerusi Jawatankuasa Bidang Keutamaan Tadbir Urus Politik

YBhg. Dato' Haji Zamri bin Ismail
Pengarah Tanah dan Galian Negeri Kelantan Merangkap
Pengerusi Jawatankuasa Bidang Keutamaan Penguatkuasaan Undang-Undang

YABrs. Tuan Haji Ab. Aziz bin Yunus
Ketua Pegawai Eksekutif PKINK Merangkap
Pengerusi Jawatankuasa Bidang Keutamaan Tadbir Urus Korporat

YAA Ketua Hakim Syarie Negeri Kelantan
Merangkap Pengerusi Jawatankuasa
Bidang Keutamaan Perundangan dan Kehakiman Syariah

YABrs. Tuan Haji Mohd Farid bin Dato' Haji Abdul Razak
Pengarah Bahagian Pengurusan Sumber Manusia

YABrs. Tuan Rosli bin Hussain
Pengarah SPRM Negeri Kelantan

YABrs. Tuan Haji Mohamad bin Othman
Ketua Unit Audit Dalam

URUSETIA

Bahagian Integriti dan Tadbir Urus

BAB 1 PENGENALAN

Merangkumi latar belakang dan beberapa usaha yang telah diambil melalui pelaksanaan pelbagai inisiatif yang memberi fokus dan usaha penambahbaikan tadbir urus, integriti dan antirasuah. KACP digubal untuk memberi fokus dan hala tuju yang lebih jelas untuk memerangi rasuah dan salahlaku integriti.

LATAR BELAKANG

Pelan Antirasuah Nasional (National Anti-Corruption Plan) NACP 2019-2023 telah dibangunkan bagi menggantikan pelan terdahulu iaitu Pelan Integriti Nasional (PIN) 2004. Pembentukan Pelan Antirasuah Kelantan (KACP) 2020-2024 di peringkat Kerajaan Negeri Kelantan selaras dengan Arahan YAB Perdana Menteri No. 1 Tahun 2018 Siri 2 No. 1 Tahun 2019. Pelan ini bertujuan untuk menetapkan sasaran yang lebih praktikal berdasarkan inisiatif yang akan diambil dalam menangani masalah rasuah, integriti dan tadbir urus dalam tempoh lima tahun akan datang.

Dalam usaha untuk meningkatkan kecekapan dan ketelusan dalam menjalankan tugas yang diamanahkan, Kerajaan Negeri Kelantan amat serius dalam menangani isi pelanggaran integriti, rasuah, salahguna kuasa dan penyelewengan yang melibatkan penjawat awam negeri Kelantan.

Bagi merealisasikan usaha ini, Kerajaan telah memberi mandat kepada Bahagian Integriti dan Tadbir Urus, Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri Kelantan untuk membangunkan satu Pelan Antirasuah Kelantan (KACP) 2020-2024) bagi menangani isu tadbir urus, integriti dan rasuah secara menyeluruh. Pelan ini akan bertindak sebagai suatu kerangka bagi transformasi ke arah negeri Kelantan yang bebas rasuah.

KACP ini juga dibangunkan bagi menggantikan Pelan Integriti Organisasi yang menjadi panduan untuk pelaksanaan program-program integriti berdasarkan strategi-strategi yang ditetapkan dalam PIO.

Untuk memastikan kelestarian KACP, pelaksanaan keseluruhan inisiatif akan dipantau dan dikaji secara berkala. Maklum balas, nasihat dan panduan berterusan akan dibuat supaya selari dengan perubahan dan kehendak semasa.

PELAN INTEGRITI
NASIONAL
(PIN)
2004

PELAN INTEGRITI
ORGANISASI (PIO)
PEJABAT SUK KELANTAN
2008-2012

PELAN INTEGRITI
ORGANISASI (PIO)
PEJABAT SUK KELANTAN
2013-2015

PELAN INTEGRITI
ORGANISASI (PIO)
PEJABAT SUK KELANTAN
2017-2020

PELAN ANTIRASUAH
KELANTAN
(KACP)
2020-2024

VISI, MISI, MATLAMAT DAN STRATEGI PELAN ANTIRASUAH KELANTAN (KACP)

VISI

Ke arah pentadbiran Negeri Kelantan yang berintegriti dan bebas rasuah

MISI

Memperkasakan tadbir urus dan integriti penjawat awam Negeri Kelantan melalui pematuhan terhadap undang-undang, peraturan dan arahan yang berkuatkuasa

STRATEGI

1. Memperkukuhkan profesionalisme dan kecekapan penyampaian perkhidmatan awam Negeri Kelantan
2. Mempertingkatkan keberkesanan dan ketelusan perolehan awam
3. Meningkatkan kredibiliti agensi penguatkuasaan undang-undang
4. Memperkasakan tadbir urus baik dalam entiti korporat
5. Memperkasakan kebertanggungjawaban dan integriti politik
6. Mempertingkatkan kredibiliti sistem perundangan dan kehakiman syariah

MATLAMAT

Membudayakan amalan integriti dalam penyampaian perkhidmatan berpaksikan konsep 'Ubudiyyah, Mas'uliyah dan Itqan

NILAI TERAS KOD ETIKA ANGGOTA PERKHIDMATAN AWAM NEGERI KELANTAN (Pekeliling Am Negeri Kelantan Bilangan 1 Tahun 2008)

Kod Etika Anggota Perkhidmatan Awam Negeri Kelantan (Pekeliling Am Negeri Kelantan Bilangan 1 Tahun 2008) disediakan sebagai satu garis panduan tatakelakuan untuk dipakai dan dipatuhi semua Anggota Perkhidmatan Awam Negeri. Ianya hendaklah dihayati dan diamalkan dalam menjalankan tugas dan kehidupan di luar pejabat sepanjang perkhidmatan.

NILAI TERAS

'UBUDIYYAH

Nilai ini merujuk kepada kedudukan manusia sebagai hamba Allah yang diciptakan semata-mata untuk beribadat kepadaNya. Ia memberi signifikansi dari sudut sifat diri, tujuan hidup dan juga cara menjalani kehidupan yang lahir dari pancaran iman dan aqidah yang jelas.

MAS'ULIYYAH

Nilai ini merujuk kepada kebertanggungjawaban (akauntabiliti), iaitu segala kerja (tanggungjawab) yang dilakukan di dunia ini akan dipersoalkan oleh Allah di hari pengadilan kelak. Nilai ini merupakan satu konsep khilafah (vicegerence) yang memikul amanah bagi memakmurkan bumi Allah melalui amalan yang berlandaskan syariat.

ITQAN

Nilai ini merujuk kepada kualiti kerja yang boleh diterjemahkan sebagai ketekunan, komitmen dan kesungguhan kerja. Nilai ini akan membentuk peribadi yang berakhlak dan bermoral serta modal insan yang cemerlang dalam melaksanakan tugas.

POLISI ANTIRASUAH, POLISI HADIAH & POLISI PEMBERI MAKLUMAT

Kerajaan Negeri Kelantan sentiasa menyokong usaha dalam membanteras rasuah dan salahlaku integriti warga kerja. Bagi tujuan tersebut, selain membangunkan Pelan Integriti Organisasi, Kerajaan juga telah mewujudkan Polisi Antirasuah, Polisi Hadiah dan Polisi Pemberi Maklumat sebagai panduan dan rujukan kepada warga kerja.

POLISI ANTIRASUAH

POLISI PEMBERI MAKLUMAT

POLISI HADIAH

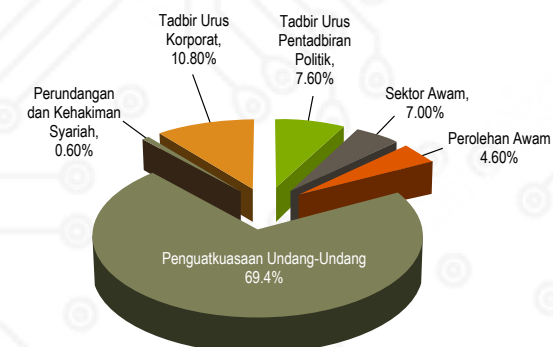
SENARIO RASUAH DAN SALAH LAKU INTEGRITI

Berdasarkan aduan berkenaan rasuah, governans dan integriti terhadap Kerajaan Negeri Kelantan yang diterima oleh Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia bagi tempoh lima tahun (2015-2019), Bidang Penguatkuasaan Undang-Undang dikenal pasti sebagai bidang paling berisiko sehingga menyumbang kepada 69.4% aduan. Kecenderungan berlaku rasuah dan salah laku integriti seterusnya adalah Bidang Tadbir Urus Korporat (17%), Tadbir Urus Politik (7.6%), Pentadbiran Sektor Awam (7.0%), Perolehan Awam (4.6%) dan Perundangan dan Mahkamah Syariah (0.6%).

Analisa terhadap lima tahun (2015-2019) aduan berkaitan rasuah, governans dan integriti yang diterima oleh Biro Pengaduan Awam (BPA) terhadap Kerajaan Negeri Kelantan juga mendapati 95% adalah membabitkan governans, rasuah (3%) dan integriti (2%). Isu governans yang diadakan berkenaan kegagalan penguatkuasaan, kelewatan atau tiada tindakan, kegagalan mengikut prosedur yang ditetapkan, tindakan adil dan kepincangan pelaksanaan dasar dan kelemahan undang-undang.

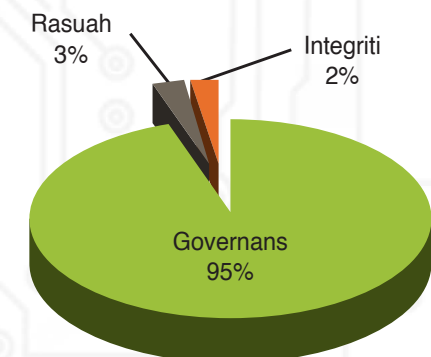
Manakala dari kes-kes tatatertib pula bagi tahun 2015-2019, kebanyakan kes adalah melibatkan kesalahan-kesalahan seperti tidak hadir bertugas, keluar negara tanpa kebenaran, menerima rasuah, penyalahgunaan dadah, keberhutangan serius, penyelewengan, dan lain-lain kesalahan melibatkan governans dan integriti.

ADUAN YANG DITERIMA OLEH SPRM BAGI TAHUN 2015-2019

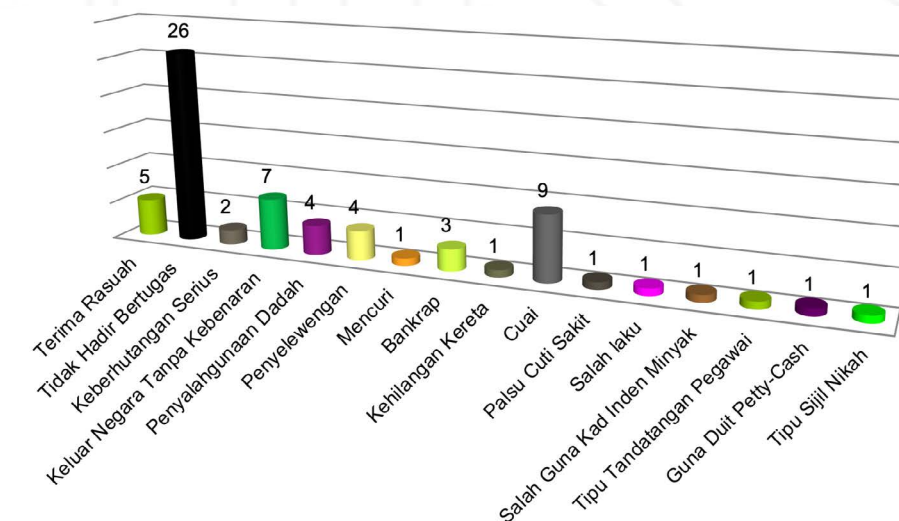
Sumber : Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia

ADUAN YANG DITERIMA OLEH BPA BAGI TAHUN 2015-2019

Sumber : Biro Pengaduan Aduan

BILANGAN KES-KES TATATERTIB BAGI TAHUN 2015-2019

Sumber : Bahagian Pengurusan Sumber Manusia, Pejabat SUK

BAB 2 ISU DAN CABARAN

Merupakan gambaran kepada senario rasuah dan salah laku integriti yang mungkin berlaku di masa hadapan.

Segala bentuk kemungkinan rasuah telah dikenalpasti dan perancangan serta penyelesaian yang praktikal telah disediakan.

ISU DAN CABARAN UTAMA YANG DIHADAPI DALAM MENANGANI RASUAH DAN SALAH LAKU INTEGRITI

Isu tadbir urus yang lemah berlaku di setiap organisasi. Hal ini berpunca daripada tiada peraturan atau pun peraturan sedia ada telah lapuk, konflik kepentingan dan pegawai yang tidak berintegriti seterusnya menjurus kepada jenayah rasuah dan salah guna kuasa. Tadbir urus yang baik dalam sesebuah organisasi mampu meningkatkan ketelusan, akauntabiliti dan integriti dalam apa jua urusan organisasi. Ia juga mampu melindungi hak pihak berkepentingan dan mengelakkan daripada sebarang ketirisan dan kerugian. Dengan itu, ruang dan peluang bagi penyelewengan dan rasuah dapat ditutup.

Kecekapan sistem penyampaian perkhidmatan jabatan dan agensi adalah perkara penting dalam memastikan pertumbuhan organisasi dan pembangunan dapat dilaksanakan secara berkesan. Namun faktor kelemahan integriti dan kerenah birokrasi telah menyebabkan kurang keberkesanan penyampaian perkhidmatan yang akhirnya menyebabkan imej negatif terhadap perkhidmatan organisasi.

Setiap agensi kerajaan dan syarikat berkaitan kerajaan diarahkan untuk memastikan setiap urusan berkaitan pentadbiran dan kewangan dilaksanakan secara berhemah berdasarkan prinsip amalan tadbir urus baik dengan memastikan setiap peraturan yang ditetapkan dipatuhi. Namun, isu campur tangan pihak berkepentingan seperti ahli politik dalam urusan pentadbiran dan kewangan adalah antara isu utama yang mana ada pihak-pihak tertentu dilihat mencampuri urusan organisasi bagi mengaut keuntungan peribadi dan sanggup membelakangkan undang-undang dan peraturan. Antara campur tangan yang biasa berlaku adalah dalam urusan perolehan, sumber manusia, kewangan dan pentadbiran organisasi.

Dalam zaman serba moden ini, penggunaan teknologi merupakan salah satu langkah dan instrumen yang baik bagi membendung dan menangani masalah rasuah. Namun buat masa sekarang, penggunaannya dilihat bergantung kepada peruntukan kewangan dan kemahuan pengurusan untuk mengoptimalkan teknologi sedia ada. Penggunaan teknologi yang terkini secara tidak langsung dapat memastikan ketelusan dan mengurangkan risiko rasuah melalui transaksi digital yang lancar dan mewujudkan rekod kekal untuk semakan lanjut yang memberi lebih keyakinan kepada orang awam terhadap organisasi.

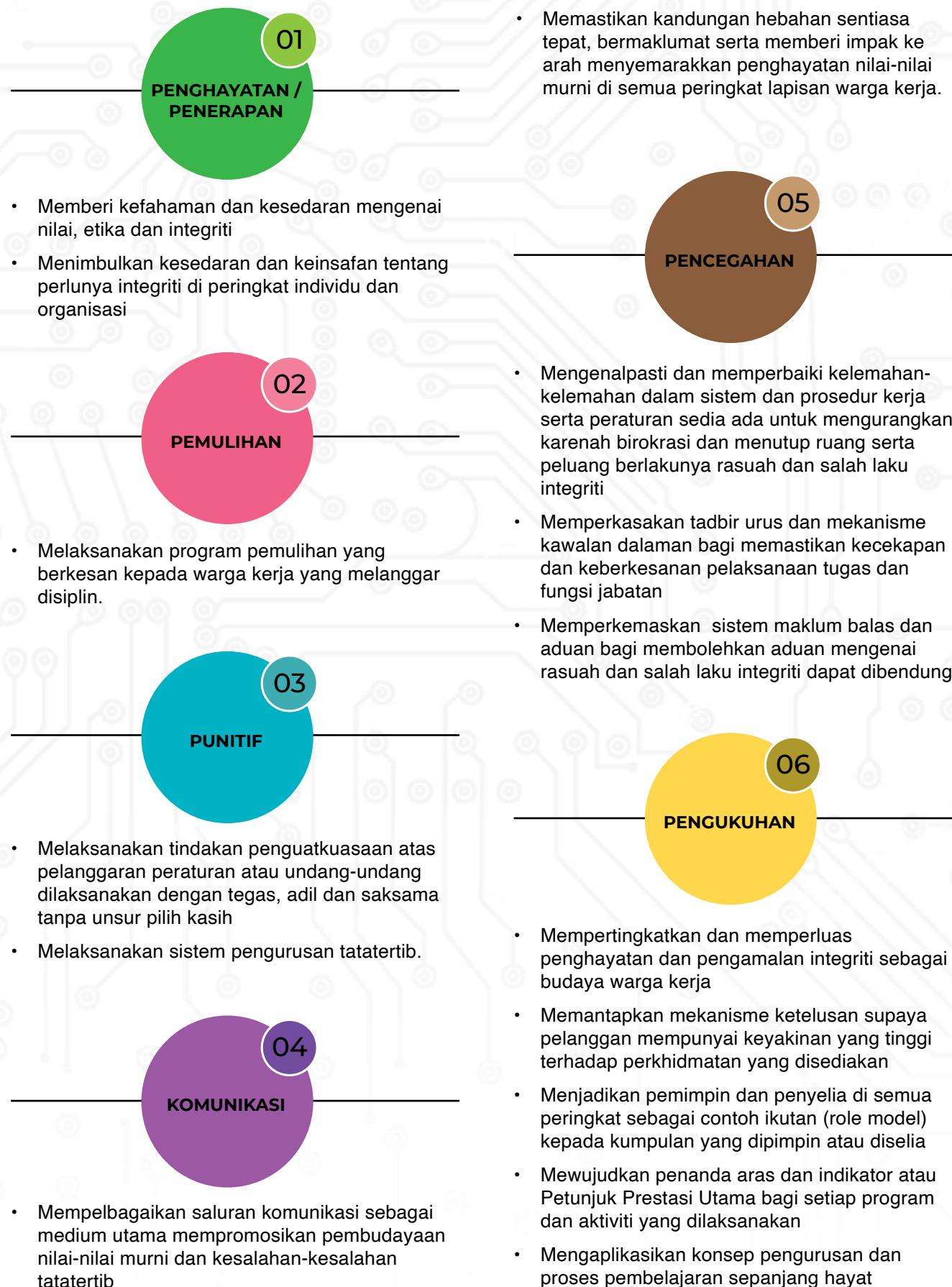
Ketidaktelusan dan manipulasi urusan perolehan akan menyebabkan kerugian dan pembaziran sumber kewangan, masa, projek yang dirancang gagal dilaksanakan dan membuka kepada peluang berlakunya rasuah dan salah guna kuasa. Hal ini berpunca daripada wujudnya percanggahan kepentingan, kebocoran maklumat selain pegawai tidak berintegriti dan tidak kompeten dalam melaksanakan tugas.

Tindakan yang kurang tegas dan tidak konsisten terhadap pegawai yang melakukan kesalahan adalah akibat kegagalan untuk mematuhi peraturan sedia ada, wujud percanggahan kepentingan selain bukti-bukti kes yang tidak mencukupi. Selain itu, kes-kes tersebut tidak dipanjangkan kepada pihak berkuasa untuk siasatan lanjut. Hal ini menyebabkan tindakan dan hukuman yang dikenakan terhadap pegawai tidak diambil serius dan pegawai tidak terkenaan dengan tindakan yang dikenakan. Ia mewujudkan persepsi buruk dan suasana tidak harmoni dalam organisasi.

Penghayatan nilai-nilai murni termasuk integriti dan antirasuah yang lemah oleh pihak luar juga merupakan satu isu dan cabaran yang perlu ditangani oleh organisasi. Usaha penyampaian perkhidmatan yang telus akan terbantu akibat persepsi dan tanggapan negatif pihak luar termasuk orang awam yang akan menghakis keyakinan mereka terhadap penyampaian perkhidmatan yang diberikan organisasi dan seterusnya akan memberi kesan negatif terhadap organisasi.

PELAKSANAAN PEMANTAPAN PENCEGAHAN RASUAH DAN SALAH LAKU INTEGRITI

ANALISIS PERSEKITARAN DAN PENILAIAN RISIKO

Semasa pembangunan KACP, pelbagai data dan maklumat telah diperolehi bagi proses penilaian risiko untuk menentukan bidang-bidang yang perlu diberi tumpuan dalam tempoh 5 tahun ke hadapan. Data-data berkenaan berbentuk statistik, laporan, kajian dan maklumat daripada pelbagai jabatan/agensi yang berkaitan :-

Data dan statistik daripada Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia iaitu data dan statistik mengenai aduan/tohmahan rasuah yang diterima oleh SPRM sepanjang tahun 2015-2019.

Laporan Ketua Audit Negara iaitu laporan teguran daripada tahun 2015-2019.

Biro Pengaduan Aduan Negeri Terengganu/Kelantan berkaitan aduan rasuah, governans dan integriti yang diterima melibatkan Kerajaan Negeri Kelantan bagi tahun 2015-2019.

Statistik daripada Polis Diraja Malaysia Negeri Kelantan iaitu data kesalahan yang melibatkan penjawat awam negeri kelantan tahun 2015-2019.

Data dan statistik tatatertib daripada Bahagian Pengurusan Sumber Manusia, Pejabat SUK iaitu statistik kesalahan tatatertib yang melibatkan penjawat awam negeri Kelantan sepanjang tahun 2015-2019.

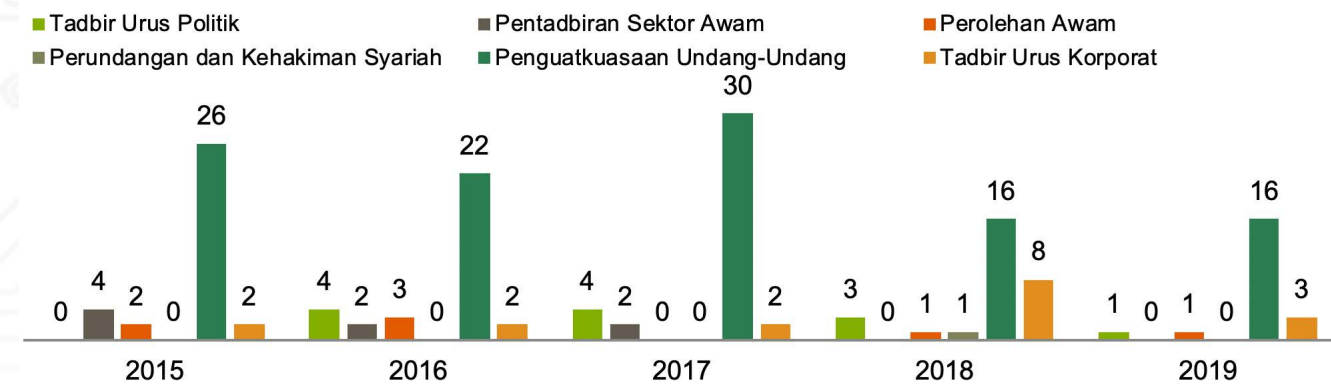
Data Keberhutangan Serius (potongan gaji melebihi 60%) sumber daripada Pejabat Perbendaharaan Negeri Kelantan.

Input melalui kaedah pelaksanaan Corruption Risk Management (CRM) yang melibatkan peserta Bengkel Pengurusan Risiko Rasuah bagi Pembangunan Pelan Antirasuah Organisasi (PPR OACP) Kerajaan Negeri Kelantan.

Input yang diperolehi melalui sesi libat urus yang melibatkan pegawai yang bertanggungjawab (PIC) dan pegawai-pegawai bagi enam (6) bidang keutamaan.

Hasil daripada analisis persekitaran dan penilaian risiko yang telah dilaksanakan, beberapa bidang yang berisiko terdedah kepada perlakuan rasuah dan salah laku integriti telah dikenalpasti.

Enam bidang utama yang berisiko yang perlu diberi penekanan adalah Pentadbiran Sektor Awam, Perolehan Awam, Penguatkuasaan Undang-Undang, Tadbir Urus Korporat, Tadbir Urus Politik dan Perundangan dan Kehakiman Syariah.

Bilangan Kes Aduan Tahun 2015-2019
Sumber : Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia (SPRM)

BIDANG-BIDANG BERISIKO

PENTADBIRAN SEKTOR AWAM

Sektor awam mencakupi pengurusan hal ehwal pentadbiran di bawah kawalan Kerajaan. Penyampaian perkhidmatan awam dilihat sebagai faktor penting yang mencerminkan imej negara. Asas bagi sektor pentadbiran awam terletak pada fungsi teras Kerajaan untuk memastikan bahawa masyarakat pada umumnya menikmati hak mereka melalui penyampaian perkhidmatan yang disediakan, hasil dasar dan nilai cukai. Adalah perlu untuk mengambil pendekatan yang lebih luas dan sistematik serta membangunkan dasar yang sesuai dalam menguruskan kecekapan sektor awam demi meningkatkan keberterjawabannya.

PEROLEHAN AWAM

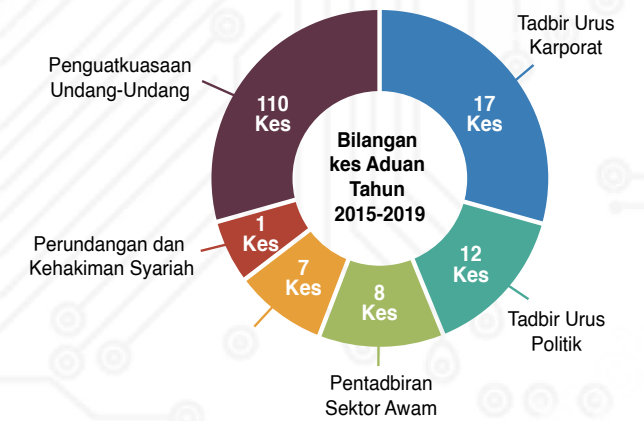
Mengikut Pertubuhan Kerjasama Ekonomi dan Pembangunan (OECD), perolehan awam merujuk kepada pembelian barangan, perkhidmatan dan kerja oleh Kerajaan dan perusahaan milik awam. Oleh kerana perolehan awam melibatkan sejumlah besar wang pembayar cukai, Kerajaan perlu melaksanakannya dengan cekap agar kepentingan awam dilindungi. Perolehan merupakan salah satu bidang dalam Kerajaan yang paling terdedah kepada rasuah dan pelbagai kegiatan haram.

PENGUATKUASAAN UNDANG-UNDANG

Penguatkuasaan undang-undang merujuk kepada sistem yang telah disusun untuk menguatkuasakan undang-undang terhadap mereka yang melanggar peraturan dan norma-norma yang mengawal masyarakat. Agensi penguatkuasaan undang-undang amat komited dalam mengenal pasti penyelesaian dan melaksanakan tindakan untuk mengurangkan kadar jenayah demi kesejahteraan rakyat. Kebanyakan agensi penguatkuasaan undang-undang di Malaysia sering dikaitkan dengan penyalahgunaan kuasa, campur tangan oleh pihak Eksekutif, kurangnya kebebasan dan integriti dalam pentadbiran yang akhirnya mendedahkan mereka kepada rasuah. Penguatkuasaan undang-undang dengan itu harus dikaji semula bagi membolehkan mereka menjalankan tanggungjawab berdasarkan prinsip kedaulatan undang-undang.

PERUNDANGAN DAN KEHAKIMAN SYARIAH

Perundangan bermaksud sistem undang-undang yang mentadbir negara sementara kehakiman merujuk secara khusus kepada pentadbiran keadilan, berdasarkan undang-undang sedia ada. Untuk meningkatkan keberkesanan sistem keadilan, adalah penting untuk membuat pembaharuan terhadap beberapa undang-undang sedia ada seperti mengesyorkan dan memperkenalkan perubahan tertentu. Pembaharuan mesti memasukkan prinsip pemisahan kuasa dan menamatkan campur tangan pihak luar seterusnya meningkatkan keyakinan serta rasa hormat pihak awam. Proses pembaharuan undang-undang harus direka dengan lebih baik untuk memenuhi keperluan masyarakat. Pindaan undang-undang perlu dilakukan dengan betul bagi melindungi kepentingan masyarakat dan mewujudkan keadilan untuk semua.

(Sumber : Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia)

TADBIR URUS KORPORAT

Tadbir urus korporat secara umum merujuk kepada sistem peraturan, amalan dan proses tentang bagaimana sesebuah organisasi korporat diteraju serta dikawal. Menurut prinsip tadbir urus yang baik oleh OECD, tadbir urus korporat yang baik dapat membantu memastikan syarikat menggunakan modal dengan cekap dan mengambil kira kepentingan pelbagai pihak di mana mereka beroperasi. Dengan menjadikan syarikat bertanggungjawab kepada pemegang taruh dan bukan hanya kepada pemegang saham, syarikat secara tuntasnya beroperasi demi kepentingan masyarakat secara keseluruhannya. Di akhirnya, keyakinan para pelabur baik dalam mahupun luar negeri dapat dipertahankan lantas menarik lebih banyak modal jangka panjang.

TADBIR URUS POLITIK

Program Pembangunan Pertubuhan Bangsa-bangsa Bersatu (UNDP), dalam kertas polisi tahun 1997, mentakrifkan tadbir urus sebagai "pelaksanaan kuasa ekonomi, politik dan pentadbiran untuk mengurus hal ehwal negara di semua peringkat. Ia terdiri daripada mekanisme, proses dan institusi yang mana melaluinya rakyat serta kumpulan masyarakat menyuarakan kepentingan mereka, menjalankan hak undang-undang mereka, memenuhi kewajipan mereka, dan memurnikan perbezaan antara mereka". Dalam istilah mudah, tadbir urus politik bermaksud penggunaan kuasa atau autoriti oleh pemimpin untuk kesejahteraan negara. Hal ini boleh disimpulkan sebagai seni memerintah negara oleh ahli politik. Struktur tadbir urus politik yang baik bergantung kepada institusi negara yang telus dan berkesan.

BAB 3 MEMPERKASAKAN USAHA PENCEGAHAN RASUAH

Menghuraikan enam (6) bidang keutamaan dalam KACP iaitu memperkukuhkan profesionalisme dan kecekapan penyampaian perkhidmatan awam negeri Kelantan, mempertingkatkan keberkesanan dan ketelusan perolehan awam, meningkatkan kredibiliti agensi penguatkuasaan undang-undang, memperkasakan tadbir urus baik dalam entiti korporat, memperkasakan kebertanggungjawaban dan integriti politik dan mempertingkat kredibiliti sistem perundangan dan kehakiman syariah. Strategi yang digariskan ini menjurus kepada 23 objektif strategik yang meliputi 76 inisiatif yang akan dilaksanakan dalam tempoh lima (5) tahun akan datang.

KACP

KEPERLUAN KERANGKA KACP

Pelancaran Pelan Antirasuah Nasional (NACP) 2019-2023 oleh YAB Perdana Menteri Malaysia bagi menggantikan Pelan Integriti Nasional (PIN). NACP yang telah dibangunkan adalah lebih menyeluruh dan berupaya memberi impak positif yang berkekalan. NACP diperkenalkan setelah mengambil kira pandangan pelbagai lapisan masyarakat berhubung isu kebebasan, hak, kesejahteraan dan ketidakstabilan ekonomi negara.

Tidak dinafikan, Kerajaan Negeri Kelantan juga perlu menangani gejala rasuah dan kelemahan tadbir urus dengan segera serta mewujudkan sistem pentadbiran organisasi yang berintegriti tinggi demi kestabilan organisasi dan kesejahteraan rakyat. Ini adalah kerana rasuah dan kelemahan tadbir urus telah membawa banyak kepincangan dan memberi kesan buruk kepada negara termasuk jabatan/agensi kerajaan. Amalan rasuah perlu dihapuskan sepenuhnya daripada sistem pentadbiran organisasi bagi mengembalikan kestabilan dan kepercayaan terhadap kerajaan.

Bagi mencapai matlamat itu, kerajaan Kelantan telah menetapkan matlamat yang jelas untuk mencapai visi KACP iaitu ke arah pentadbiran negeri Kelantan yang berintegriti dan bebas rasuah. Ianya adalah selaras dengan aspirasi kerajaan untuk dikenali kerana integriti dan bukannya rasuah.

Dalam KACP telah menetapkan enam strategi utama bagi menangani risiko rasuah dalam bidang keutamaan yang berisiko tinggi seperti Pentadbiran Sektor Awam, Perolehan Awam, Penguatkuasaan Undang-Undang, Tadbir Urus Korporat, Tadbir Urus Politik dan Perundangan dan Kehakiman Syariah.

Enam strategi utama adalah memperkukuhkan profesionalisme dan kecekapan penyampaian perkhidmatan awam negeri Kelantan, mempertingkatkan keberkesanan dan ketelusan perolehan awam, meningkatkan kredibiliti agensi penguatkuasaan undang-undang, memperkasakan tadbir urus baik dalam entiti korporat,

memperkasakan kebertanggungjawaban dan integriti politik serta mempertingkatkan kredibiliti sistem perundangan dan kehakiman syariah.

Strategi ini akan juga didukung oleh tiga langkah penting iaitu melalui pengukuhan integriti penjawat awam, mempekemaskan tadbir urus sedia ada dan memperkasakan usaha pencegahan rasuah di Kerajaan Negeri Kelantan sejajar dengan kehendak NACP.

Melalui langkah-langkah yang ditetapkan ini, diharap dapat meningkatkan integriti warga kerja dan melonjakkan imej Kerajaan Negeri Kelantan. KACP telah menggariskan sebuah kerangka yang memayungi strategi dengan komprehensif dalam memerangi rasuah dan salah laku integriti.

KERANGKA PELAN ANTIRASUAH KELANTAN (KACP) 2020-2024

ASPIRASI KERAJAAN

Kerajaan Negeri Kelantan dikenali kerana Integriti Bukannya Rasuah

VISI

Ke Arah Pentadbiran Negeri Kelantan Yang Berintegriti Dan Bebas Rasuah

MISI

Memperkasakan Tadbir Urus Dan Integriti Penjawat Awam Negeri Kelantan Melalui Pematuhan Terhadap Undang-undang, Peraturan Dan Arahan Yang Berkuatkuasa

MATLAMAT

Membudayakan amalan integriti dalam penyampaian perkhidmatan berpaksikan konsep 'Ubudiyah, Mas'uliyah Dan Itqan

BIDANG KEUTAMAAN

1. Pentadbiran Sektor Awam
2. Perolehan Awam
3. Penguatkuasaan Undang-Undang
4. Tadbir Urus Korporat
5. Tadbir Urus Politik
6. Perundangan dan Kehakiman Syariah

STRATEGI

1. Memperkukuhkan profesionalisme dan kecekapan penyampaian perkhidmatan awam Negeri Kelantan
2. Mempertingkatkan keberkesanan dan ketelusan Perolehan Awam
3. Meningkatkan kredibiliti Agensi Penguatkuasaan Undang-undang
4. Memperkasakan Tadbir Urus Baik dalam Entiti Korporat
5. Memperkasakan Kebertanggungjawaban dan Integriti Politik
6. Mempertingkatkan kredibiliti Sistem Perundangan dan Kehakiman Syariah

OBJEKTIF STRATEGIK

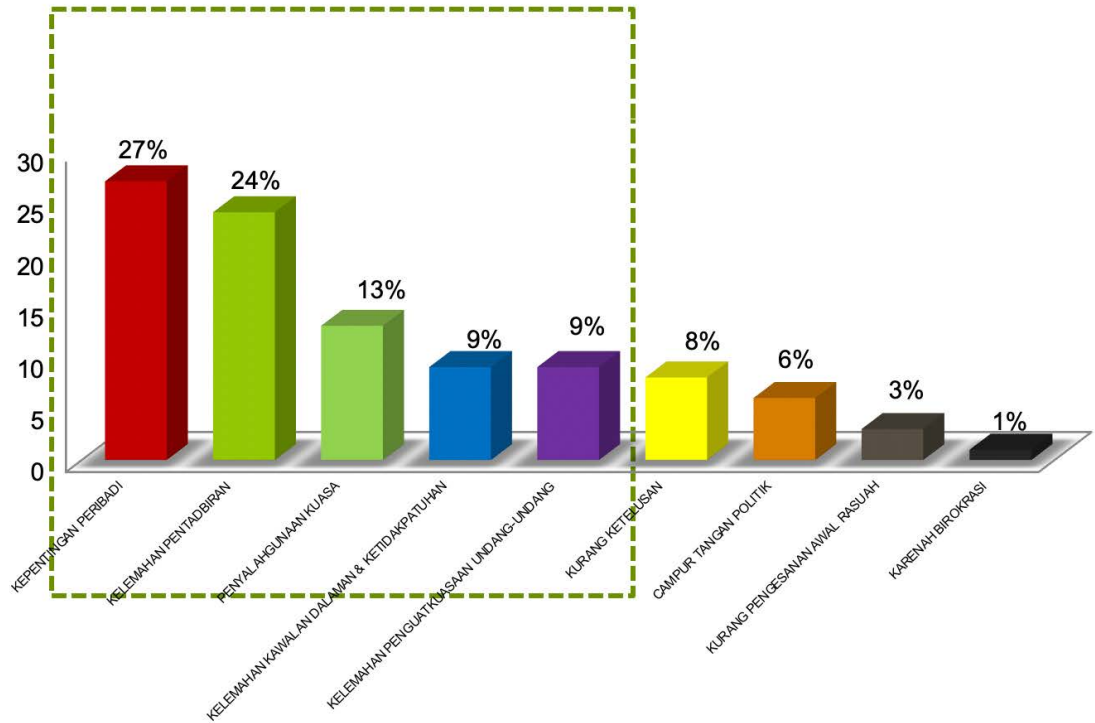
1. Memperkasakan Perkhidmatan Awam Ke Arah Tadbir Urus Terbaik (Good Governance)
2. Meningkatkan Keberkesanan Sistem Penyampaian Perkhidmatan dan Imej Korporat
3. Menambahbaik Keberkesanan Program Pembangunan Professional Berteraskan Ubudiyah, Mas'uliyah Dan Itqan (UMI)
4. Memantapkan Pentadbiran Sistem Pengurusan Tatatertib dan Sistem Keadilan
5. Menambahbaik proses pengambilan, pemilihan, penempatan dan kenaikan pangkat sedia ada dengan memperkasakan syarat merit dan integriti
6. Melaksanakan program kesedaran memerangi jenayah rasuah, penyelewengan dan salah guna kuasa serta meningkatkan integriti
7. Memperkukuhkan Kerangka Perolehan Awam
8. Meningkatkan Ketelusan Perolehan Awam dan Pengurangan Risiko Rasuah
9. Meningkatkan Kecekapan, Pengamalan Profesionalisme dan Daya Tahan Ancaman Rasuah dalam Agensi Penguatkuasaan Undang-Undang
10. Keperluan Penggunaan Teknologi Tinggi dalam Penguatkuasaan Undang-Undang
11. Menambahbaik Perundangan Agensi Penguatkuasaan Undang-Undang
12. Memastikan Pengamalan Ketelusan oleh Pihak yang Mengawal Entiti Korporat
13. Memastikan Daya Tahan Terhadap Ancaman Rasuah di Entiti Korporat
14. Memastikan Ketelusan dan Akauntabiliti dalam Pentadbiran Kerajaan
15. Meminima Penglibatan Ahli Politik Dalam Perkhidmatan Awam dan Pentadbiran Pihak BerkuasaTempatan
16. Memperkasa Autoriti dan Tadbir Urus Dewan Undangan Negeri
17. Memantapkan Integriti Hakim Syarie
18. Meningkatkan profesion guaman syarie di Negeri Kelantan
19. Mempertingkatkan kredibiliti pengurusan mahkamah di jajahan
20. Memperkukuhkan sistem keadilan dalam perundangan dan kehakiman syariah
21. Menggalakkan penggunaan ICT secara optimum untuk kemudahan dalam melaksanakan urusan mahkamah syariah agar efektif, efisien dan selamat
22. Memantapkan Jabatan Pendakwaan Syarie
23. Menubuhkan Suruhanjaya Kehakiman Syariah Negeri Kelantan khusus untuk lantikan Hakim Mahkamah Tinggi Syariah, Ketua Hakim Syarie, Hakim Mahkamah Rayuan Syariah dan ke atas

ANALISIS KE ATAS MAKLUMAT TOHMAHAN RASUAH DAN SALAHLAKU INTEGRITI

Berdasarkan analisis maklumat tohman yang diterima oleh Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia (SPRM) bagi tahun 2015 hingga 2019, didapati sebanyak lapan punca utama yang menyumbang kepada perlakuan rasuah dan salahlaku integriti di Kerajaan Negeri Kelantan. Lima punca utama telah diambil kira untuk membangunkan strategi dan inisiatif KACP yang dijangka dapat menangani masalah-masalah tersebut.

LIMA PUNCA UTAMA RASUAH DAN SALAHLAKU INTEGRITI

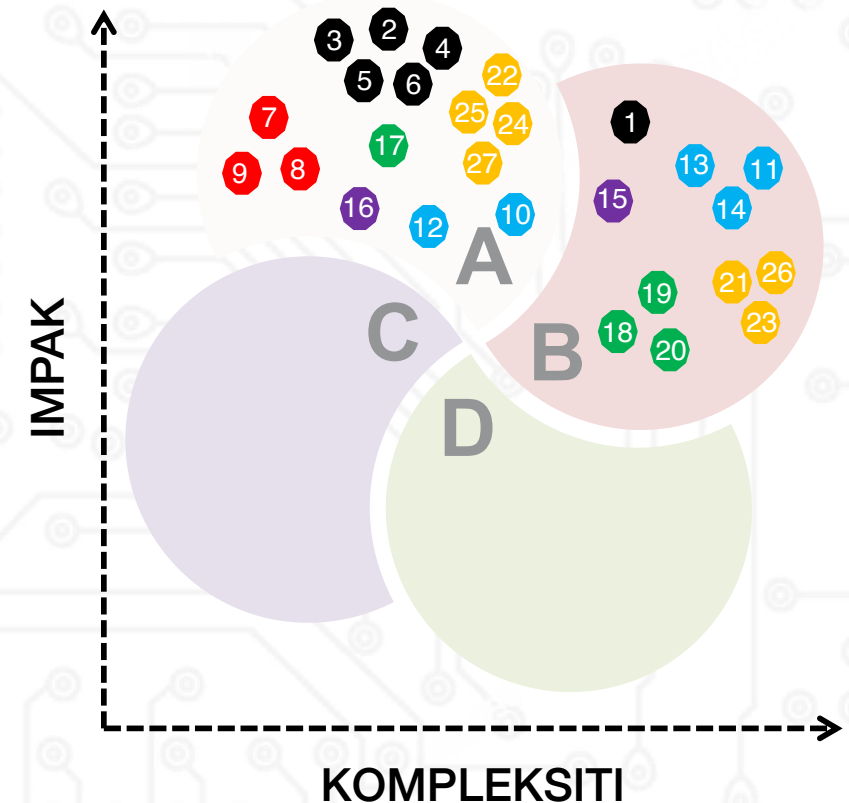
Sumber : Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia (SPRM)

ANALISIS KUADRAN INISIATIF

Analisis Kuadran di bawah menggambarkan keutamaan bagi 27 inisiatif yang dikenal pasti daripada 76 inisiatif berdasarkan punca rasuah dan salahlaku integriti yang ditemui. 27 inisiatif ini ditentukan berdasarkan analisis tahap impak dan tahap kompleksiti pelaksanaannya. 16 inisiatif yang dikenal pasti berada dalam kelompok Kuadran A (impak tinggi dan kompleksiti rendah) memerlukan sedikit usaha dalam pelaksanaannya sebaliknya mampu memberi kesan besar kepada penambahbaikan tadbir urus organisasi. Selebihnya 11 inisiatif keutamaanyang dikenal pasti berada dalam kelompok Kuadran B (Impak dan kompleksiti tinggi) memerlukan usaha yang lebih gigih untuk dicapai. Ringkasan 27 inisiatif berkenaan adalah seperti berikut:

- KUADRAN A**
Kuadran A mewakili inisiatif BERIMPAK TINGGI, KOMPLEKSITI RENDAH
- KUADRAN B**
Kuadran B mewakili inisiatif BERIMPAK TINGGI, KOMPLEKSITI TINGGI
- KUADRAN C**
Kuadran C mewakili inisiatif BERIMPAK RENDAH, KOMPLEKSITI RENDAH
- KUADRAN D**
Kuadran D mewakili inisiatif BERIMPAK RENDAH, KOMPLEKSITI TINGGI

Kompleksiti : Kesukaran dan kerumitan dalam pelaksanaan sesuatu inisiatif
Impak : Kesan atau hasil positif yang dicapai melalui pelaksanaan sesuatu inisiatif

STRATEGI ENAM (6) BIDANG KEUTAMAAN

- STRATEGI 1** : MEMPERKUKUHKAN PROFESIONALISME DAN KECEKAPAN PENYAMPAIAN PERKHIDMATAN AWAM NEGERI KELANTAN
- STRATEGI 2** : MEMPERTINGKATKAN KEBERKESANAN DAN KETELUSAN PEROLEHAN AWAM
- STRATEGI 3** : MENINGKATKAN KREDIBILITI AGENSI PENGUATKUASAAN UNDANG-UNDANG
- STRATEGI 4** : MEMPERKASAKAN TADBIR URUS BAIK DALAM ENTITI KORPORAT
- STRATEGI 5** : MEMPERKASAKAN KEBERTANGGUNGJAWABAN DAN INTEGRITI POLITIK
- STRATEGI 6** : MEMPERTINGKATKAN KREDIBILITI SISTEM PERUNDANGAN DAN KEHAKIMAN SYARIAH

KEUTAMAAN STRATEGI

PENEKANAN 27 INISIATIF

Ringkasan berikut menunjukkan 27 inisiatif yang perlu diberi keutamaan daripada 76 inisiatif yang telah dikenal pasti. Ia berdasarkan enam (6) strategi utama iaitu memperkukuhkan profesionalisme dan kecekapan penyampaian perkhidmatan awam negeri Kelantan, mempertingkatkan keberkesanan dan ketelusan perolehan awam, meningkatkan kredibiliti agensi penguatkuasaan undang-undang, memperkasakan tadbir urus baik dalam entiti korporat, memperkasakan kebertanggungjawaban dan integriti politik dan mempertingkat kredibiliti sistem perundangan dan kehakiman syariah. 27 inisiatif ini akan diberikan penekanan untuk menangani rasuah dan salah laku integriti.

BIL	INISIATIF	KUADRAN	STRATEGI
1	Mengukuhkan mekanisme dalam menguatkuasakan pusingan kerja secara mandatori kepada penjawat awam yang memegang jawatan sensitif	B	1
2	Memperkukuhkan program kepimpinan menerusi program Leadership Experiential Awareness (LEAD) dengan memberi penekanan High Performance High Impact	A	1
3	Memberi penekanan integriti, tadbir urus insan dan antirasuah dengan menerap nilai-nilai Ubudiyah, Mas'uliyah dan Itqan (U.M.I.) bagi setiap Penjawat Awam Negeri	A	1
4	Pembinaan sistem e-Tatatertib dan e-Kenaikan Pangkat	A	1
5	Mengukuhkan kemahiran dan pengetahuan rakan pembimbing	A	1
6	Menambahbaik proses kenaikan pangkat perkhidmatan awam sedia ada dengan menekan elemen integriti sebagai syarat mandatori.	A	1
7	Memastikan semua agensi dan agensi kawal selia untuk melaksanakan projek berdasarkan nasihat dan cadangan yang dikemukakan oleh jabatan teknikal seperti Jabatan Kerja Raya atau JPS (AP 182)	A	2
8	Mewajibkan Integrity Pact ditandatangani oleh semua yang terlibat dengan perolehan.	A	2
9	Memperkukuhkan pelaksanaan Integrity Pact berkenaan pengendalian dan kawalan maklumat rahsia	A	2
10	Memperkuh Prosedur Operasi Standard (SOP) Penguatkuasaan, siasatan dan Pendakwaan	A	3
11	Melaksanakan operasi penguatkuasaan berpusat yang terletak di bawah kawalan Pejabat SUK	A	3
12	Menambahbaik akta/enakmen yang sedia ada berkaitan penguatkuasaan	A	3

13	Memperhalusi garis panduan tindakan punitif berkaitan salah laku penjawat awam yang menyebabkan ketirisan dan kerugian dana serta hasil kerajaan secara sengaja	A	3
14	Memperkenalkan dan memperkemas tapisan integriti dalam pemilihan pengurusan tertinggi di Agensi Kerajaan Negeri Kelantan	A	3
15	Memperkemas kaedah dan mengenakan pendekatan bersyarat/ Standard Operating Procedures (SOP) dalam penggunaan segala perbelanjaan yang melibatkan dana Kerajaan	A	4
16	Mencadangkan Anti-Bribery Management System (ABMS) MS ISO 37001 dilaksanakan di Agensi Kerajaan Negeri Kelantan	A	4
17	Memperkenalkan sistem pengisytiharan harta, penerimaan hadiah dan keraian serta bayaran oleh anggota pentadbiran.	B	5
18	Mengeluarkan surat maklumat kepada individu berpengaruh supaya tidak mengeluarkan surat sokongan yang boleh menjejaskan sesuatu pertimbangan kerajaan untuk membuat keputusan perolehan, kenaikan pangkat serta perjawatan.	B	5
19	Memperkenalkan dasar bagi pelantikan ahli politik sebagai penasihat/pengerusi atau ahli Lembaga Pengarah dalam Badan Berkanun Negeri, Anak Syarikat Kerajaan dan mana-mana agensi kerajaan negeri berpaksikan kepada kelayakan profesional.	B	5
20	Memperkenalkan Kod Etika Ahli DUN dan lantikan-lantikan politik mengikut peraturan yang berkuatkuasa	B	5
21	Penambahbaik Kod Etika Hakim Syarie yang berkaitan	A	6
22	Mewujudkan enakmen khas untuk profesion guaman bertujuan memberi garis panduan kepada peguam-peguam syarie dalam menjalankan tugas yang berkaitan dengan skop kerjaya mereka, mentadbir serta mengawalselia profesion Peguam Syarie. Dengan adanya Enakmen khas ini akan meningkatkan tahap profesionalisme peguam syarie.	B	6
23	Mewujudkan satu badan untuk lantikan peguam syarie kerana tidak ada badan khusus untuk lantikan peguam syarie pada masa sekarang.	A	6
24	Meminda enakmen iaitu Kaedah Peguam Syarie Tahun 2000.	A	6
25	Mewujudkan pengasingan prasarana antara JKSNK dan JHEAIK untuk mengelakkan kekeliruan dan menjaga kredibiliti pengurusan mahkamah di jajahan.	B	6
26	Memastikan enakmen-enakmen yang berkaitan dengan perundangan syariah secara konsisten di teliti dan diperhalusi agar sentiasa mengikut perkembangan semasa masyarakat demi melicinkan urusan mahkamah.	A	6
27	Menubuhkan unit gubalan dan menaik taraf serta memperkukuhkan enakmen sedia ada	A	6

BIDANG KEUTAMAAN

1

BIDANG KEUTAMAAN:

PENTADBIRAN SEKTOR AWAM

STRATEGI 1 MEMPERKUKUHKAN PROFESIONALISME DAN KECEKAPAN PENYAMPAIAN PERKHIDMATAN AWAM NEGERI KELANTAN

OBJEKTIF STRATEGIK 1.1

Memperkasakan Perkhidmatan Awam Ke Arah Tadbir Urus Terbaik (Good Governance)

OBJEKTIF STRATEGIK 1.2

Meningkatkan Keberkesanan Sistem Penyampaian Perkhidmatan dan Imej Korporat

OBJEKTIF STRATEGIK 1.3

Menambahbaik Keberkesanan Program Pembangunan Professional Berteraskan Ubudiyah, Mas'uliyah Dan Itqan (UMI)

OBJEKTIF STRATEGIK 1.4

Memantapkan Pentadbiran Sistem Pengurusan Tatatertib dan Sistem Keadilan

OBJEKTIF STRATEGIK 1.5

Menambahbaik proses pengambilan, pemilihan, penempatan dan kenaikan pangkat sedia ada dengan memperkasakan syarat merit dan integriti

OBJEKTIF STRATEGIK 1.6

Melaksanakan Program kesedaran memerangi Jenayah Rasuah, Penyelewengan dan salah guna kuasa serta meningkatkan integriti

BIDANG KEUTAMAAN: PENTADBIRAN SEKTOR AWAM

STRATEGI 1 : MEMPERKUKUHKAN PROFESIONALISME DAN KECEKAPAN PENYAMPAIAN PERKHIDMATAN AWAM NEGERI KELANTAN

OBJEKTIF STRATEGIK 1.1 : Memperkasakan Perkhidmatan Awam Ke Arah Tadbir Urus Terbaik (Good Governance)

NO.	INISIATIF	PELAKSANA	TEMPOH MASA
1.1.1	Menguatkan mekanisme dalam menguatkuasakan pusingan kerja secara mandatori kepada penjawat awam yang memegang jawatan sensitif	Suruhanjaya Perkhidmatan Negeri	1 Tahun
1.1.2	Memantapkan Jawatankuasa Antirasuah (JAR)	Bahagian Integriti dan Tadbir Urus	1 Tahun
1.1.3	Menguatkan pelaksanaan Sistem Kualiti dan Sistem Pengaduan Awam di semua Jabatan Negeri sedia ada dengan mengoptimalkan penggunaan aplikasi atas talian	Bahagian Pengurusan Korporat	3 Tahun
1.1.4	Menambahbaik pelaksanaan Sistem Pengurusan Aset Kerajaan sedia ada dengan melantik pegawai aset dan menyediakan SOP Pengurusan Aset Kerajaan yang berkesan	Bahagian Khidmat Pengurusan	2 Tahun
1.1.5	Memperluaskan pelaksanaan e-Government dan Digital Government	Bahagian Pengurusan Teknologi Maklumat	3 Tahun
1.1.6	Mewajibkan semua Agensi Kerajaan Negeri Kelantan untuk membangunkan Pelan Antirasuah Organisasi (OACP) dengan dibantu oleh Pusat Governans, Integriti dan Antirasuah (GIACC), Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia (SPRM) dan Institut Integriti Malaysia	Semua Jabatan/ Agensi Negeri Kelantan	1 Tahun

OBJEKTIF STRATEGIK 1.2 : Meningkatkan Keberkesanan Sistem Penyampaian Perkhidmatan dan Imej Korporat

NO.	INISIATIF	PELAKSANA	TEMPOH MASA
1.2.1	Penambah baik Infrastruktur Sistem Teknologi Maklumat (ICT) sebagai medium penyampaian maklumat kerajaan dengan meningkatkan tahap keselamatan sedia ada.	Bahagian Pengurusan Teknologi Maklumat	1 Tahun
1.2.2	Pemantapan pengurusan Sistem Pencapaian Piagam Pelanggan sedia ada dengan menjalankan naziran/ semakan kepada pelaksanaannya.	Bahagian Pengurusan Korporat	1 Tahun
1.2.3	Meningkatkan Sistem Khidmat Pelanggan sedia ada dengan menambah nilai elemen korporat dalam pengurusan kaunter dan atas talian	Bahagian Pengurusan Korporat	1 Tahun
1.2.4	Pemantapan pelaksanaan Program Penilaian Naziran Negeri Kelantan.	Unit Audit Dalam	1 Tahun
1.2.5	Pembudayaan Inovasi kepada Agensi Kerajaan Negeri.	Bahagian Pengurusan Korporat	1 Tahun

OBJEKTIF STRATEGIK 1.3 : Menambah baik keberkesanan Program Pembangunan Professional berteraskan UMI

NO.	INISIATIF	PELAKSANA	TEMPOH MASA
1.3.1	Memperkukuhkan program kepimpinan menerusi program Leadership Experiential Awareness (LEAD) dengan memberi penekanan High Performance High Impact	Bahagian Pengurusan Sumber Manusia	1 Tahun
1.3.2	Memberi penekanan integriti, tadbir urus insan dan antirasuah dengan menerap nilai-nilai Ubudiyah, Mas'uliyah dan Itqan (U.M.I.) bagi setiap Penjawat Awam Negeri	Bahagian Integriti dan Tadbir Urus	1 Tahun
1.3.3	Merangka penambah baik kepada Pelan Operasi Latihan Perkhidmatan Awam Negeri Kelantan (2015-2020) sedia ada.	Bahagian Pengurusan Sumber Manusia	5 Tahun

OBJEKTIF STRATEGIK 1.4 :
Memantapkan Pentadbiran Sistem Pengurusan Tatatertib dan Sistem Keadilan

NO.	INISIATIF	PELAKSANA	TEMPOH MASA
1.4.1	Pembinaan sistem e-Tatatertib dan e-Kenaikan Pangkat.	Bahagian Pengurusan Sumber Manusia	3 Tahun
1.4.2	(Pemantapan Laporan Kehadiran dan Sistem e-keberadaan sedia ada dengan menguatkuasakan peraturan 3C. *Peraturan-peraturan Pegawai Awam Negeri Kelantan (Kelakuan & Tatatertib) Pindaan 2009.)	1 Tahun	1 Tahun
1.4.3	Pengurusan Pemantapan Tatatertib Jabatan Negeri	Bahagian Pengurusan Sumber Manusia	2 Tahun
1.4.4	Mengukuhkan kemahiran dan pengetahuan rakan pembimbing	Bahagian Pengurusan Sumber Manusia	Bahasa melayu
1.4.5	Pengukuhan pelaksanaan pemilihan Anugerah Perkhidmatan Cemerlang dengan menambah elemen ulasan penilaian peers group/ subordinate	Bahagian Pengurusan Sumber Manusia	1 Tahun

OBJEKTIF STRATEGIK 1.5 :
Menambah baik proses pengambilan, pemilihan, penempatan dan kenaikan pangkat sedia ada dengan memperkasakan syarat merit dan integriti.

NO.	INISIATIF	PELAKSANA	TEMPOH MASA
1.5.1	Memperkenalkan dasar dalam menguruskan pelantikan pegawai Contract For Service (CFS) di semua agensi Kerajaan untuk menghadkan penglibatan CFS dalam hal ehwal kewangan dan dasar organisasi.	Bahagian Pengurusan Sumber Manusia.	1 Tahun
1.5.2	Menambahbaik proses kenaikan pangkat perkhidmatan awam sedia ada dengan menekan elemen integriti sebagai syarat mandatori.	Bahagian Pengurusan Sumber Manusia.	1 Tahun
1.5.3	Menggalakkan merit dan integriti dalam proses pengambilan, pemilihan dan perlantikan ke mana-mana jawatan.	Bahagian Pengurusan Sumber Manusia.	1 Tahun

OBJEKTIF STRATEGIK 1.6 :
Melaksanakan Program kesedaran memerangi Jenayah Rasuah, Penyelewengan dan salah guna kuasa serta meningkatkan integriti.

NO.	INISIATIF	PELAKSANA	TEMPOH MASA
1.6.1	Menerapkan elemen Ubudiyah, Mas'uliyah dan Itqan (U.M.I) dalam program-program kesedaran.	Bahagian Integriti & Tadbir Urus	5 Tahun
1.6.2	Menambah baik penguatkuasaan Arahan Pengisytiharan Harta kepada semua peringkat penjawat awam.	Bahagian Pengurusan Sumber Manusia	5 Tahun
1.6.3	Pemantapan pelaksanaan Program Pengukuhan Integriti	Bahagian Integriti & Tadbir Urus	1 Tahun
1.6.4	Pemantapan pelaksanaan Kajian Persepsi Integriti Negeri Kelantan.	Bahagian Integriti & Tadbir Urus	5 Tahun

STRATEGI 2
MEMPERTINGKATKAN
KEBERKESANAN DAN KETELUSAN
PEROLEHAN AWAM

OBJEKTIF STRATEGIK 2.1

Memperkuhkan Kerangka
Perolehan Awam

OBJEKTIF STRATEGIK 2.2

Meningkatkan Ketelusan Perolehan Awam
dan Pengurangan Risiko Rasuah

**BIDANG
KEUTAMAAN:
PEROLEHAN
AWAM**

**BIDANG KEUTAMAAN:
PEROLEHAN AWAM**

STRATEGI 2 :
MEMPERTINGKATKAN KEBERKESANAN DAN KETELUSAN
PEROLEHAN AWAM

OBJEKTIF STRATEGIK 2.1 :
Memperkuhkan Kerangka Perolehan Awam

NO.	INISIATIF	PELAKSANA	TEMPOH MASA
2.1.1	Memastikan semua agensi dan agensi kawal selia untuk melaksanakan projek berdasarkan nasihat dan cadangan yang dikemukakan oleh jabatan teknikal seperti Jabatan Kerja Raya atau JPS (AP 182)	Jabatan Kerja Raya Negeri Kelantan / JPS	Tempoh 5 Tahun
2.1.2	Mewajibkan Integrity Pact ditandatangani oleh semua yang terlibat dengan perolehan.	Perbendaharaan Negeri Kelantan Semua agensi negeri	Tempoh 5 Tahun
2.1.3	Memperkuhkan perundangan berkaitan perolehan awam dalam mengawal selia aktiviti perolehan, menambahbaik penggunaan sumber secara cekap, menjaga kepentingan negara dan melindungi hak-hak pihak yang terikat dengan kontrak	Perbendaharaan Negeri Kelantan	Tempoh 5 Tahun
2.1.4	Mewajibkan dan memperkasakan pelaksanaan urusan pengauditan dalaman dan mengambil tindakan proaktif bagi setiap tindakan penambahbaikan yang dicadangkan oleh Jawatankuasa Audit	Unit Audit Dalam	Tempoh 5 Tahun
2.1.5	Melaksanakan program kesedaran berkaitan govtan, tadbir urus, pengurusan kewangan, Prosedur Operasi Standard (SOP), integriti dan penerapan nilai-nilai murni.	BITU	Tempoh 5 Tahun

OBJEKTIF STRATEGIK 2.2 :
Meningkatkan Ketelusan Perolehan Awam dan Pengurangan Risiko Rasuah

NO.	INISIATIF	PELAKSANA	TEMPOH MASA
2.2.1	Menjadikan kursus kewangan dan perolehan, integriti serta etika kerja sebagai kursus wajib ke atas semua pegawai	Bahagian Sumber Manusia	5 Tahun
2.2.2	Memastikan proses perolehan dipatuhi sepenuhnya berpandukan Pekeliling Perbendaharaan yang berkuat kuasa	Perbendaharaan Negeri Kelantan	5 Tahun
2.2.3	Memastikan pelantikan kontraktor penyiap melalui tender terbuka	Perbendaharaan Negeri Kelantan	5 Tahun
2.2.4	Menentukan penempatan pegawai di bahagian kewangan adalah pegawai yg bebas dari masalah kewangan atau keberhutangan serius	Bahagian Sumber Manusia Semua Agensi	5 Tahun
2.2.5	Mengadakan pengauditan dan naziran secara berkala bagi mengenalpasti kelemahan dan pelanggaran tatacara kewangan serta perolehan oleh pihak berkecuali.	Unit Audit Dalam	5 Tahun
2.2.6	Memperkukuhkan pemantauan pelaksanaan Integrity Pact berkenaan pengendalian dan kawalan maklumat rahsia.	Perbendaharaan Negeri Kelantan	5 Tahun
2.2.7	Memastikan pematuhan kepada Prosedur Operasi Standard (SOP) terhadap teguran dan tindakan susulan dari hasil pemantauan naziran	Unit Audit Dalam	5 Tahun

3

BIDANG KEUTAMAAN:

PENGUATKUASAAN UNDANG-UNDANG

STRATEGI 3 MENINGKATKAN KREDIBILITI AGENSI PENGUATKUASAAN UNDANG-UNDANG

OBJEKTIF STRATEGIK 3.1

Meningkatkan Kecekapan, Pengamalan Profesionalisme dan Daya Tahan Ancaman Rasuah dalam Agensi Penguatkuasa Undang-Undang

OBJEKTIF STRATEGIK 3.2

Keperluan Penggunaan Teknologi Tinggi dalam Penguatkuasaan Undang-Undang

OBJEKTIF STRATEGIK 3.3

Menambahbaik Perundangan Agensi Penguatkuasaan Undang-Undang

BIDANG KEUTAMAAN : PENGUATKUASAAN UNDANG-UNDANG

STRATEGI 3 : MENINGKATKAN KREDIBILITI AGENSI PENGUATKUASAAN UNDANG-UNDANG

OBJEKTIF STRATEGIK 3.1 :
Meningkatkan Kecekapan, Pengamalan Profesionalisme dan Daya Tahan Ancaman Rasuah dalam Agensi Penguatkuasa Undang-Undang

NO.	INISIATIF	PELAKSANA	TEMPOH MASA
3.1.1	Memperkuh Prosedur Operasi Standard (SOP) Penguatkuasaan, Siasatan dan Pendakwaan	BKT / PTG / PBT / Jabatan Perhutanan Negeri Kelantan / JHEAIK	5 Tahun
3.1.2	Melaksanakan operasi penguatkuasaan berpusat yang terletak di bawah kawalan Pejabat SUK	BKT / PTG / PBT / Jabatan Perhutanan Negeri Kelantan / JHEAIK	5 Tahun
3.1.3	Memberi penekanan terhadap nilai integriti, tadbir urus dan antirasuah dalam kalangan penguatkuasaan	BITU	2 Tahun
3.1.4	Mempertingkatkan pengetahuan anggota penguatkuasa melalui seminar /taklimat/kursus secara berkala	BPSM	5 Tahun
3.1.5	Memperkasakan anggota penguatkuasaan dengan peralatan yang mencukupi dan pakaian seragam yang khusus.	PTG / PBT / Jabatan Perhutanan Negeri Kelantan / JHEAIK	5 Tahun

OBJEKTIF STRATEGIK 3.2 :
Keperluan Penggunaan Teknologi Tinggi dalam Penguatkuasaan Undang – Undang

NO.	INISIATIF	PELAKSANA	TEMPOH MASA
3.2.1	Mempertingkatkan penggunaan teknologi terkini dalam operasi penguatkuasaan	PTG / PBT / Jabatan Perhutanan Negeri Kelantan / JHEAIK	5 tahun

OBJEKTIF STRATEGIK 3.3 :
Menambahbaik Perundangan Agensi Penguatkuasaan Undang – Undang

NO.	INISIATIF	PELAKSANA	TEMPOH MASA
3.3.1	Menambahbaik akta/enakmen yang sedia ada berkaitan penguatkuasaan	PTG / PBT / JHEAIK / Pejabat Penasihat Undang-Undang Negeri Kelantan	5 tahun
3.3.2	Memperhalusi garis panduan tindakan punitif berkaitan salah laku anggota penguatkuasaan yang menyebabkan ketirisan dan kerugian dana serta hasil kerajaan secara sengaja	BITU/UAD	5 tahun
3.3.3	Memperkasakan polisi whistle blower dan saluran aduan diperingkat agensi	BITU	5 tahun

4

STRATEGI 4 MEMPERKASAKAN TADBIR URUS BAIK DALAM ENTITI KORPORAT

OBJEKTIF STRATEGIK 4.1

Memastikan Pengamalan Ketelusan oleh Pihak yang Mengawal Entiti Korporat

OBJEKTIF STRATEGIK 4.2

Memastikan Daya Tahan Terhadap Ancaman Rasuah di Entiti Korporat

BIDANG KEUTAMAAN: TADBIR URUS KORPORAT

BIDANG KEUTAMAAN : TADBIR URUS KORPORAT

STRATEGI 4 : MEMPERKASAKAN TADBIR URUS BAIK DALAM ENTITI KORPORAT

OBJEKTIF STRATEGIK 4.1 : Memastikan Pengamalan Ketelusan oleh Pihak yang Mengawal Entiti Korporat

NO.	INISIATIF	PELAKSANA	TEMPOH MASA
4.1.1	Memperkenalkan dan memperkemas tapisan integriti dalam pemilihan pengurusan tertinggi di Agensi Kerajaan Negeri Kelantan	Semua Agensi Korporat	3 hingga 6 bulan
4.1.2	Memperkemas kaedah dan mengenakan pendekatan bersyarat/ Standard Operating Procedures (SOP) dalam penggunaan segala perbelanjaan yang melibatkan dana Kerajaan	Semua Agensi Korporat	1 hingga 2 tahun

OBJEKTIF STRATEGIK 4.2 : Memastikan Daya Tahan Terhadap Ancaman Rasuah di Entiti Korporat

NO.	INISIATIF	PELAKSANA	TEMPOH MASA
4.2.1	Mewajibkan semua Agensi Kerajaan Negeri Kelantan untuk membangunkan Pelan Antirasuah Organisasi (OACP) dengan dibantu oleh Pusat Governans, Integriti dan Antirasuah (GIACC), Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia (SPRM) dan Institut Integriti Malaysia	Semua Agensi Korporat	6 bulan hingga 1
4.2.2	Mengadakan program-program kesedaran bersama Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia (SPRM)	Semua Agensi Korporat	4 tahun
4.2.3	Memberi latihan kepada Pegawai Integriti Bertauliah (CeIO) di setiap Agensi Kerajaan Negeri Kelantan	Semua Agensi Korporat	4 tahun
4.2.4	Mencadangkan Anti-Bribery Management System (ABMS) MS ISO 37001 dilaksanakan di Agensi Kerajaan Negeri Kelantan	Semua Agensi Korporat	4 tahun)
4.2.5	Mendapatkan penarafan Sistem Star Rating (SSR) yang dilaksanakan oleh MAMPU	Semua Agensi Korporat	4 tahun
4.2.6	Mendapatkan Pengiktirafan MS ISO 9001: 2015 – Sistem Pengurusan Kualiti (QMS)	Semua Agensi Korporat	4 tahun

**BIDANG
KEUTAMAAN:
TADBIR URUS
POLITIK**

STRATEGI 5
MEMPERKASAKAN
KEBERTANGGUNGJAWABAN DAN
INTEGRITI POLITIK

OBJEKTIF STRATEGIK 5.1

Memastikan Ketelusan dan Akauntabiliti dalam Pentadbiran Kerajaan

OBJEKTIF STRATEGIK 5.2

Meminima Penglibatan Ahli Politik Dalam Perkhidmatan Awam dan Pentadbiran Pihak BerkuasaTempatan

OBJEKTIF STRATEGIK 5.3

Memperkasa Autoriti dan Tadbir Urus Dewan Undangan Negeri

**BIDANG KEUTAMAAN :
TADBIR URUS POLITIK**

**STRATEGI 5 :
MEMPERKASAKAN KEBERTANGGUNGJAWABAN DAN INTEGRITI POLITIK**

OBJEKTIF STRATEGIK 5.1 :
Memastikan Ketelusan dan Akauntabiliti dalam Pentadbiran Kerajaan

NO.	INISIATIF	PELAKSANA	TEMPOH MASA
5.1.1	Memperkenalkan sistem pengisytiharan harta, penerimaan hadiah dan keraian serta bayaran oleh anggota pentadbiran.	MMK	1 tahun

OBJEKTIF STRATEGIK 5.2 :
Meminima Penglibatan Ahli Politik Dalam Perkhidmatan Awam dan Pentadbiran Pihak BerkuasaTempatan

NO.	INISIATIF	PELAKSANA	TEMPOH MASA
5.2.1	Mengeluarkan surat makluman kepada individu berpengaruh supaya tidak mengeluarkan surat sokongan yang boleh menjejaskan sesuatu pertimbangan kerajaan untuk membuat keputusan perolehan, kenaikan pangkat serta perjawatan.	BITU	1 tahun
5.2.2	Memperkenalkan dasar bagi pelantikan ahli politik sebagai penasihat/pengerusi atau ahli Lembaga Pengarah dalam Badan Berkanun Negeri, Anak Syarikat Kerajaan dan mana-mana agensi kerajaan negeri berpaksikan kepada kelayakan profesional.	PKINK	1 tahun

OBJEKTIF STRATEGIK 5.3 :
Memperkasa Autoriti dan Tadbir Urus Dewan Undangan Negeri

NO.	INISIATIF	PELAKSANA	TEMPOH MASA
5.3.1	Memperkenalkan Kod Etika Ahli DUN dan lantikan-lantikan politik mengikut peraturan yang berkuatkuasa	MMK	1 tahun
5.3.2	Memperkasakan fungsi, bidang kuasa serta peranan Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara bagi memastikan entiti yang menerima sesuatu kewangan dari kerajaan bertanggungjawab terhadap dana yang digunakan (PAC)	MMK	2 tahun

BIDANG KEUTAMAAN:

PERUNDANGAN DAN KEHAKIMAN SYARIAH

STRATEGI 6
MEMPERTINGKAT KREDIBILITI SISTEM PERUNDANGAN DAN KEHAKIMAN SYARIAH

OBJEKTIF STRATEGIK 6.1
Memantapkan Integriti Hakim Syarie

OBJEKTIF STRATEGIK 6.2
Meningkatkan profesion guaman syarie di Negeri Kelantan

OBJEKTIF STRATEGIK 6.3
Mempertingkatkan kredibiliti pengurusan mahkamah di jajahan

OBJEKTIF STRATEGIK 6.4
Memperkukuhkan sistem keadilan dalam perundangan dan kehakiman syariah

OBJEKTIF STRATEGIK 6.5
Menggalakkan penggunaan ICT secara optimum untuk kemudahan dalam melaksanakan urusan mahkamah syariah agar efektif, efisien dan selamat

OBJEKTIF STRATEGIK 6.6
Memantapkan Jabatan Pendakwaan Syarie

OBJEKTIF STRATEGIK 6.7
Menubuhkan Suruhanjaya Kehakiman Syariah Negeri Kelantan khusus untuk lantikan Hakim Mahkamah Tinggi Syariah, Ketua Hakim Syarie, Hakim Mahkamah Rayuan Syariah dan ke atas

BIDANG KEUTAMAAN : PERUNDANGAN DAN KEHAKIMAN SYARIAH

STRATEGI 6 : MEMPERTINGKAT KREDIBILITI SISTEM PERUNDANGAN DAN KEHAKIMAN

OBJEKTIF STRATEGIK 6.1 : Memantapkan Integriti Hakim Syarie

NO.	INISIATIF	PELAKSANA	TEMPOH MASA
6.1.1	Penambahbaikan Kod Etika Hakim Syarie yang berkaitan	Jabatan Kehakiman Syariah Negeri Kelantan	1 tahun
6.1.2	Had masa seseorang hakim syarie bertugas di suatu-suatu tempat	Jabatan Kehakiman Syariah Negeri Kelantan	5 tahun
6.1.3	Mewujudkan program khusus berkaitan integriti kepada hakim-hakim	Jabatan Kehakiman Syariah Negeri Kelantan/Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia	1 tahun

OBJEKTIF STRATEGIK 6.2 : Meningkatkan profesion guaman syarie di Negeri Kelantan

NO.	INISIATIF	PELAKSANA	TEMPOH MASA
6.2.1	Mewujudkan enakmen khas untuk profesion guaman bertujuan memberi garis panduan kepada peguam-peguam syarie dalam menjalankan tugas yang berkaitan dengan skop kerjaya mereka, mentadbir serta mengawalselia profesion Peguam Syarie. Dengan adanya Enakmen khas ini akan meningkatkan tahap profesionalisme peguam syarie.	Jabatan Kehakiman Syariah Negeri Kelantan/ Kerajaan Negeri	1 tahun
6.2.2	Mewujudkan satu badan untuk lantikan peguam syarie kerana tidak ada badan khusus untuk lantikan peguam syarie pada masa sekarang.	Jabatan Kehakiman Syariah Negeri Kelantan/ Kerajaan Negeri	1 tahun
6.2.3	Meminda enakmen iaitu Kaedah Peguam Syarie Tahun 2000.	Jabatan Kehakiman Syariah Negeri Kelantan/ Kerajaan Negeri	1 tahun

OBJEKTIF STRATEGIK 6.3 : Mempertingkatkan kredibiliti pengurusan mahkamah di jajahan

NO.	INISIATIF	PELAKSANA	TEMPOH MASA
6.3.1	Mewujudkan pengasingan prasarana antara JKSNK dan JHEAIK untuk mengelakkan kekeliruan dan menjaga kredibiliti pengurusan mahkamah di jajahan.	Jabatan Kehakiman Syariah Negeri Kelantan Jabatan Hal Ehwal Agama Islam Negeri Kelantan Kerajaan Negeri	2 tahun

OBJEKTIF STRATEGIK 6.4 : Memperkukuhkan sistem keadilan dalam perundangan dan kehakiman syariah

NO.	INISIATIF	PELAKSANA	TEMPOH MASA
6.4.1	Memastikan enakmen-enakmen yang berkaitan dengan perundangan syariah secara konsisten di teliti dan diperhalusi agar sentiasa mengikut perkembangan semasa masyarakat demi melicinkan urusan mahkamah.	Jabatan Kehakiman Syariah Negeri Kelantan	2 tahun
6.4.2	Menubuhkan unit gubalan dan menaik taraf serta memperkukuhkan enakmen sedia ada	Bahagian Penyelidikan dan Inovasi, Jabatan Kehakiman Syariah Negeri Kelantan	2 Tahun

OBJEKTIF STRATEGIK 6.5 : Menggalakkan penggunaan ICT secara optimum untuk kemudahan dalam melaksanakan urusan mahkamah syariah agar efektif, efisien dan selamat

NO.	INISIATIF	PELAKSANA	TEMPOH MASA
6.5.1	Memberi pendedahan kepada pegawai-pegawai mahkamah mengenai kepentingan ICT bagi memastikan keberkesanan dalam pengurusan jabatan	BPTM	1 tahun
6.5.2	Menyediakan kursus secara berkala kepada pegawai-pegawai mahkamah	BPTM	1 tahun

OBJEKTIF STRATEGIK 6.6 :
Memantapkan Jabatan Pendakwaan Syariah

NO.	INISIATIF	PELAKSANA	TEMPOH MASA
6.6.1	Memantapkan perjawatan di Jabatan Pendakwaan Syariah Negeri Kelantan	Jabatan Pendakwaan Syariah Negeri Kelantan	5 tahun
6.6.2	Menubuhkan unit gubalan undang-undang Syariah	Jabatan Pendakwaan Syariah Negeri Kelantan	2 Tahun

OBJEKTIF STRATEGIK 6.7 :
Menubuhkan Suruhanjaya Kehakiman Syariah Negeri Kelantan khusus untuk lantikan Hakim Mahkamah Tinggi Syariah, Ketua Hakim Syarie, Hakim Mahkamah Rayuan Syariah dan ke atas

NO.	INISIATIF	PELAKSANA	TEMPOH MASA
6.7.1	Anggota Panel Mahkamah Rayuan Syariah hendaklah di selia oleh satu badan bebas berkaitan kelayakan, pengalaman dan insentif;	Jabatan Kehakiman Syariah Negeri Kelantan	1 tahun
6.7.2	Pelantikan Hakim syarie ke jawatan yang tidak mempunyai kaitan dengan kepentingan jawatan seperti menganggotai badan-badan yang boleh menimbulkan conflict of interest	Jabatan Kehakiman Syariah Negeri Kelantan	1 tahun
6.7.3	Mewujudkan badan kawalselia Hakim-Hakim dalam bentuk suruhanjaya	Jabatan Kehakiman Syariah Negeri Kelantan	1 tahun

BAB 4 TADBIR URUS

Penerangan berkenaan aspek pemantauan dan penilaian pelaksanaan KACP. Ia penting bagi tujuan memantau kemajuan pelaksanaan yang dilakukan oleh setiap jabatan/agensi yang bernaung di bawah pentadbiran Kerajaan Negeri Kelantan agar selari dengan kerangka yang disediakan dalam KACP. Ia juga merupakan mekanisme untuk mengenalpasti risiko dan jurang dalam pelaksanaan inisiatif KACP supaya setiap perancangan yang dibuat dapat diselaraskan dengan sewajarnya untuk mencapai hasil yang dihasratkan.

MEKANISME PELAKSANAAN DAN PEMANTAUAN

Pelaksanaan KACP perlu dilaksanakan secara menyeluruh dan melibatkan kerjasama di antara pihak Pengurusan Tertinggi, penjawat awam, pelanggan dan stakeholder. Selaras dengan itu, suatu Jawatankuasa Pelaksanaan dan Pemantauan KACP hendaklah ditubuhkan sebagaimana berikut :

STRUKTUR TADBIR URUS PEMANTAUAN PELAN ANTIRASUAH KELANTAN (KACP) 2020-2024

JAWATANKUASA INDUK PEMBANGUNAN PELAN ANTIRASUAH KELANTAN (KACP)	
Pengerusi	: Setiausaha Kerajaan Kelantan
Timbalan Pengerusi Setiausaha Ahli	: Timbalan Setiausaha Kerajaan (Pengurusan) Pegawai Kewangan Negeri
	: Pengarah Bahagian Integriti dan Tadbir Urus Timbalan Setiausaha Kerajaan (Pembangunan) Pegawai Kewangan Negeri
	: Ketua Hakim Syarie Ketua Pegawai Eksekutif PKINK Pegawai Kewangan Negeri
	: Pengarah Bahagian Pengurusan Sumber Manusia Pegawai Kewangan Negeri
	: Pengarah SPRM Kelantan Ketua Unit Audit Dalam
Urus Setia	: Bahagian Integriti dan Tadbir Urus

- Menerima laporan prestasi KACP
- Memperakukan isu dan laporan KACP untuk dikemukakan kepada JAR Negeri (jika diperlukan)

JAWATANKUASA KERJA PEMBANGUNAN PELAN ANTIRASUAH KELANTAN (KACP)	
Pengerusi	: Timbalan Setiausaha Kerajaan (Pengurusan)
Timbalan Pengerusi Setiausaha Ahli	: Pengarah Bahagian Integriti dan Tadbir Urus Wakil Pegawai Kewangan Negeri
	: Wakil Timbalan Setiausaha Kerajaan (Pembangunan) Wakil Pengarah Tanah dan Galian Kelantan Wakil Ketua Hakim Syarie
	: Wakil Ketua Pegawai Eksekutif PKINK Wakil Pengarah Bahagian Pengurusan Sumber Manusia Timbalan Pengarah SPRM Kelantan
	: Ketua Unit Audit Dalam
Urus Setia	: Bahagian Integriti dan Tadbir Urus

- Menerima laporan prestasi suku tahun KACP
- Memantau pelaksanaan inisiatif
- Mengemukakan isu dan laporan KACP untuk dikemukakan kepada JAR Negeri (jika diperlukan)

JAWATANKUASA KECIL BIDANG KEUTAMAAN PELAN ANTIRASUAH KELANTAN (KACP)	
1. Perolehan Awam	Pengerusi : Pegawai Kewangan Negeri
2. Tadbir Urus Politik	Pengerusi : Timbalan Setiausaha Kerajaan (Pembangunan)
3. Pentadbiran Sektor Awam	Pengerusi : Timbalan Setiausaha Kerajaan (Pengurusan)
4. Penguatkuasaan Undang-Undang	Pengerusi : Pengarah Tanah dan Galian Kelantan
5. Perundangan dan Kehakiman	Pengerusi : Ketua Hakim Syarie
6. Tadbir Urus Korporat	Pengerusi : Ketua Pegawai Eksekutif PKINK

- Memantau prestasi pelaksanaan inisiatif
- Mendapatkan penjelasan daripada pihak pelaksana
- Menyediakan laporan prestasi suku tahun KACP

MEKANISME PENYELARASAN DAN PENILAIAN

1. Bagi memantapkan sistem pemantauan pelaksanaan KACP, semua Pengerusi bidang keutamaan hendaklah:
  - i. Melantik pegawai yang bertanggungjawab bagi memantau pelaksanaan inisiatif di peringkat bidang masing-masing
  - ii. Melaksanakan program-program yang berkaitan yang ditetapkan dan membuat pemantauan ke atas pelaksanaan program-program tersebut
  - iii. Mengemukakan laporan pelaksanaan masing-masing bagi setiap suku tahun kepada Unit Tadbir Urus dan Perancangan Strategik, Bahagian Integriti dan Tadbir Urus, Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri Kelantan
2. Penilaian amat penting dalam memastikan setiap tindakan yang dibuat telah memenuhi jangkaan dan matlamat KACP. Dalam mengenalpasti kemajuan dan prestasi pelaksanaan strategi setiap inisiatif, semua aktiviti akan sentiasa dipantau dan dinilai berdasarkan mekanisme berikut :

3. Penilaian pencapaian KACP akan dilaksanakan sekali setahun dan kajian semula KACP akan dibuat pada tahun 2023 bagi menentukan keberkesanan pelaksanaan inisiatif.
4. Penilaian prestasi bagi setiap inisiatif yang digariskan dalam KACP hendaklah dibuat bagi memastikan peratusan pelaksanaannya mengikut perancangan dan tempoh masa yang ditetapkan.
5. Penilaian keseluruhan pencapaian KACP boleh dinilai berdasarkan petunjuk-petunjuk berikut :-
  - i. Pengurangan statistik kes aduan tadbir urus dan integriti yang diterima oleh BITU
  - ii. Pengurangan bilangan aduan awam yang diterima oleh Biro Pengaduan Awam yang melibatkan jabatan/agensi dan penjawat negeri Kelantan
  - iii. Pengurangan statistik kes-kes tatatertib yang melibatkan penjawat awam negeri Kelantan
  - iv. Pengurangan statistik kes-kes melibatkan penjawat awam negeri Kelantan yang disiasat dan didakwa oleh Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia
  - v. Pengurangan Teguran Ketua Audit Negara yang melibatkan jabatan/agensi negeri Kelantan

KESIMPULAN

Dalam usaha menuju ke arah negeri dan penjawat awam yang bebas rasuah dan berintegriti. Kerajaan sentiasa komited untuk memantapkan pengukuhan integriti dan pencegahan rasuah secara berterusan untuk menghalang pelaku-pelaku rasuah daripada berkuasa yang boleh menjatuhkan imej negeri Kelantan.

Isu rasuah dan salahlaku integriti dalam sesebuah organisasi harus dihapuskan dengan langkah-langkah pencegahan dan punitif yang berterusan melalui penguatkuasaan undang-undang, pengukuhan integriti dan pemantapan tadbir urus. Oleh itu, Pelan Antirasuah Kelantan (KACP) telah menggariskan 76 inisiatif melalui enam strategi utama bagi menangani rasuah dan salahlaku integriti.

Pengurusan tertinggi Kerajaan Kelantan sentiasa meletakkan usaha dan komitmen yang tinggi dalam menangani gejala rasuah dan salahlaku integriti untuk meningkatkan imej Kerajaan dan penjawat awam. Kerajaan Kelantan akan memastikan setiap urusan dan perkhidmatan dilaksanakan berlandaskan prinsip ketelusan, integriti dan akauntabiliti.

KACP juga akan sentiasa di pantau dan dikaji keberkesanan inisiatifnya dari semasa ke semasa. Justeru itu, maklum balas secara berterusan dari semua pihak amat diperlukan bagi memastikan ianya relevan dengan kehendak semasa. Komitmen dan kesepakatan Kerajaan, penjawat awam dan juga orang awam dapat menentukan kejayaan dan keberkesanan KACP untuk mencapai matlamatnya dan kekal relevan untuk masa akan datang.

BAB 5 KESIMPULAN

SOROTAN MEMOIR

Sesi Perbincangan Berkaitan Inisiatif Di Bawah Pelan Antirasuah Nasional (NACP) 2019-2023 dan Mengenai Isu Pelancaran Governans, Integriti Dan Pelakuan Rasuah Di Dalam Pentadbiran Setiausaha Kerajaan Negeri pada 16 Mei 2020 bertempat Di Pusat Governans, Integriti Dan Anti-Rasuah Nasional (GIACC), Jabatan Perdana Menteri, Putrajaya

Sesi Perbincangan Pelan Antirasuah Kelantan bersama Akademik Pencegahan Rasuah Malaysia (MACA) pada 19 November 2019 bertempat di MACA, Kuala Lumpur

Bengkel Pembangunan Pelan Antirasuah Kelantan 2020-2024 pada 2 - 4 Mac 2020 bertempat di Tanjung Demong Beach Resort, Besut, Terengganu

Peserta Bengkel Pembangunan Pelan Antirasuah Kelantan 2020-2024 Pada 2-4 Mac 2020 Bertempat Di Tanjung Demong Beach Resort, Besut, Terengganu

Urusetia Bengkel Pembangunan Pelan Antirasuah Kelantan 2020-2024 Pada 2-4 Mac 2020 Bertempat Di Tanjung Demong Beach Resort, Besut, Terengganu

Dari Kiri : **En. Muhamad Sabri bin Abd Halim** (Pemandu), **En. Nazrul bin Mohd Nor** (Pembantu Operasi), **En. Mohd Ezreen bin Abdullah** (Pembantu Tadbir), **En. Wan Muhammad Hazam bin Wan Hassan** (Timbalan Pengarah), **Tuan Haji Mohd Zaki bin Yusoff** (Pengarah), **Puan Azah binti Mohamad** (Pembantu Tadbir), **Puan Norhasliza binti Sukeri** (Pembantu Tadbir), **Noor Haizun binti Othman** (Pembantu Tadbir) dan **Nur Farah Lydia binti Omar** (Pelajar Praktikal)

PENGHARGAAN

Ucapan terima kasih yang tidak terhingga kepada :-

Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia, Putrajaya
Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia Negeri Kelantan
Biro Pengaduan Awam Negeri Terengganu/Kelantan
Polis Diraja Malaysia Negeri Kelantan
Jabatan Audit Negara
Jabatan/Agensi Negeri Kelantan

Terima kasih kepada pihak-pihak yang telah meluangkan masa, memberikan input dan maklumbalas serta terlibat dalam sesi libat urus dalam menjayakan Pelan Antirasuah Kelantan :-

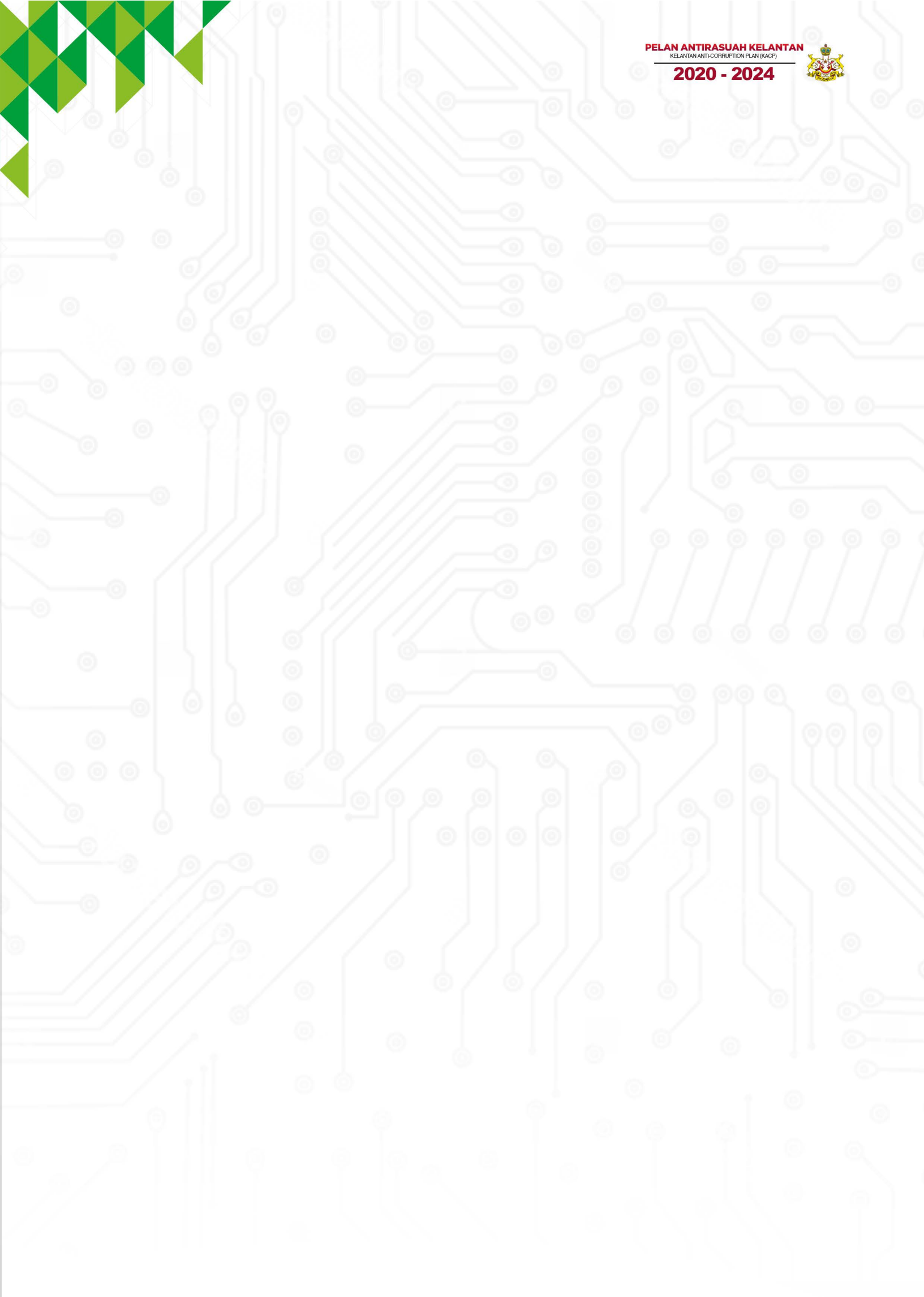
Tuan Haji Mohd Farid bin Abd. Razak
Puan Ahlaami binti Ab Halim
Encik Mohd Hafiz bin Daud
Encik Mohd Shukri bin Aziz
Encik Mohd Fadzuli bin Mohd Zain
Puan Noraz Leley binti Muhamad
Encik Ahmad Munir bin Mohd Nasir
Encik Khairul Azwan bin Khalid
Encik Mohd Razmi bin Yaacob
Puan Fatimah binti Mohd Noor
Encik Mohd Arman bin Zulkifli
Puan Zalifah binti Zulkifli
Encik Wan Ahmad Shazrul bin Wan Abdul Rahim
Puan Murni Ilmawati binti Ismail
Encik Ara-Him bin Abd Rahman
Encik Mohd Noor Aidi bin Mohamad
Puan Wan Nur Nazilah binti Wan Shukri
Encik Muhamad Alif Khairi bin Che Hamat
Mohd Fadzli bin Abd Kadir
Puan Nor Azlina binti Mat Mashir

Terima kasih jua kepada pihak yang terlibat secara langsung atau tidak langsung dalam membangunkan pelan ini.

SINGKATAN

BPA	Biro Pengaduan Awam
BITU	Bahagian Integriti dan Tadbir Urus
BKT	Bahagian Kerajaan Tempatan
BPSM	Bahagian Pengurusan Sumber Manusia
BPTM	Bahagian Pengurusan Teknologi Maklumat
CRM	Corruption Risk Management
DUN	Dewan Undangan Negeri
JAR	Jawatankuasa Antirasuah
JHEAIK	Jabatan Hal Ehwal Agama Islam Negeri Kelantan
JPS	Jabatan Pengairan dan Saliran
KACP	Kelantan Anti-Corruption Plan
MMK	Majlis Mesyuarat Kerajaan
NACP	Nasional Anti-Corruption Plan
PBT	Pihak Berkuasa Tempatan
PIO	Pelan Integriti Organisasi
PIN	Pelan Integriti Nasional
PIC	Person In-Charge
PKINK	Perbadanan Kemajuan Iktisad Negeri Kelantan
PSUK	Pejabat Setiausaha Kerajaan Kelantan
PTG	Pejabat Tanah dan Galian Negeri Kelantan
SOP	Prosedur Operasi Standard
SPN	Suruhanjaya Perkhidmatan Negeri
SPRM	Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia
SUK	Setiausaha Kerajaan Kelantan
UAD	Unit Audit Dalam

PELAN ANTIRASUAH KELANTAN
KELANTAN ANTI-CORRUPTION PLAN (KACP)

2020 - 2024